

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรป่าไม้)

ปริญญา

การจัดการทรัพยากรป่าไม้

การจัดการป่าไม้

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง มูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่าในป่าชุมชนบ้านเขาเจ็ว ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช
จังหวัดสุพรรณบุรี

Use Value of Non-timber Forest Products at Khao Khew Community Forest,
Hua Khao Sub-district, Doem Bang Nang Buat District, Suphan Buri Province

นามผู้วิจัย นางสาวเจนจิรา พวงมาลี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์สันติ สุขสอาด, วท.ค.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์วุฒิพล หัวเมืองแก้ว, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์วิพัทธ์ จินตนา, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

มูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่าในป่าชุมชนบ้านเขาเจ็ย ตำบลหัวเขา
อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

Use Value of Non – timber Forest Products at Khao Khew Community Forest, Hua Khao Sub -
district, Doem Bang Nang Buat District, Suphan Buri Province

โดย

นางสาวเจนจิรา พวงมาลี

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรป่าไม้)

พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เจนจิรา พวงมาลี 2556: มูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่าในป่าชุมชนบ้านเขาเขียว ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรป่าไม้) สาขาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ภาควิชาการจัดการป่าไม้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สันติ สุขสอาด, วท.ด. 106 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจ สังคม การใช้ประโยชน์ และมูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า ของราษฎรในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านเขาเขียว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลของราษฎรที่อยู่ในบริเวณป่าชุมชนบ้านเขาเขียว จำนวน 36 ครัวเรือน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

ผลการศึกษา พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 45.25 ปี ราษฎรส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.5 คน ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำนา และเก็บหาของป่าเป็นอาชีพรอง ราษฎรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 204,056 บาท/ปี และรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 151,908 บาท/ปี มีที่ดินถือครองเฉลี่ย 1.95 ไร่ ราษฎรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ แต่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน ของป่าที่ราษฎรเก็บหา 9 ชนิด ได้แก่ ไม้พิน ไม้ไผ่ หน่อไม้ ผลไม้ป่า พืชผักป่า เห็ด พืชกินหัว แมลงและผลผลิตจากแมลง และสมุนไพร มีมูลค่าการใช้ประโยชน์รวม 601,163.50 บาท/ปี มีมูลค่าการใช้ประโยชน์สุทธิ 395,981.90 บาท/ปี และมีมูลค่าสุทธิเฉลี่ย 10,971.71 บาท/ครัวเรือน/ปี การเพิ่มมูลค่าของป่ามีการใช้หน่อไม้ไผ่รวกจากป่าชุมชน เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปทำเป็นอุตสาหกรรมภายในครัวเรือน มีปริมาณทั้งหมด 650 กิโลกรัม/ปี

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Janejira Puangmalee 2013: Use Value of Non – timber Forest Products at Khao Khew Community Forest, Hua Khao Sub - district, Doem Bang Nang Buat District, Suphan Buri Province. Master of Science (Forest Resource Management), Major Field: Forest Resource Management, Department of Forest Management Thesis Advisor: Associate Professor Santi Suksard, Ph.D. 106 pages

The objectives of this study were to determine socio-economic, use and use value of non-timber forest products at Khao Khew community forest. Data for the study was gathered by using the designed questionnaires interviewed 36 respondents. The using statistical analysis methods including frequency, percentage, mean, minimum and maximum.

Results of the study indicated that the most respondents were female with their average age of 45.25 years and primary school was their educational level, the average number of household member was 4.5, no social position. Agriculture was their main occupation and non-timber forest products collection was their subsidiary occupation. The average annual household income and expenditure were 204,056 baht and 151,908 baht, respectively. The average size of land holding was 1.95 rai. The most respondents haven't been participated in conservation activities and received the information about forest community. They dependency on 9 types of non-timber forest products namely, firewood, bamboo, bamboo shoot, wild fruit, edible plant, mushroom, edible tuber, edible insect and medicinal plants. The total value, net value and average net value per household of the collected non-timber forest products were 601,163.50, 395,981.90 and 10,971.71 baht per annum, respectively. The value added non-timber forest product species of this study was *Thyrsostachys siamensis* Gamble. shoot was the only one bamboo species using as the raw material for cottage industry. The total quantity of the demand for the bamboo shoot was 650 kgs./annum

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วง
ได้ด้วยดี ดังนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ สุขสอาด ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพล หัวเมืองแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ช่วยเหลือแก้ไข
ข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิ โปธิ์แทน ประธานการสอบ และ รองศาสตราจารย์
ดร.อภิชาติ ภัทรธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้คำแนะนำทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบคุณราษฎรบ้านเขาเขียว หมู่ 9 ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัด
สุพรรณบุรี ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณที่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ได้ให้
การช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และการให้คำปรึกษา

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ที่ให้การสนับสนุน และคอยเป็นกำลังใจอย่าง
ดียิ่ง ตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาค้นคว้า

เจนจิรา พวงมาลี

เมษายน 2556

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(4)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
การตรวจเอกสาร	5
อุปกรณ์และวิธีการ	22
อุปกรณ์	22
วิธีการ	22
ผลและวิจารณ์	29
สรุปและข้อเสนอแนะ	58
สรุป	58
ข้อเสนอแนะ	61
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	62
ภาคผนวก	66
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2	67
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2	84
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เพศของราษฎร	30
2	อายุของราษฎร	30
3	สถานภาพของราษฎร	31
4	การศึกษาของราษฎร	31
5	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	32
6	ตำแหน่งหรือหน้าที่ทางสังคมของราษฎร	32
7	อาชีพหลักของราษฎร	33
8	อาชีพรองของราษฎร	34
9	รายได้ในครัวเรือนของราษฎร	34
10	รายจ่ายในครัวเรือนของราษฎร	35
11	สถานะทางการเงินในครัวเรือนของราษฎร	35
12	การถือครองที่ดินของราษฎร	35
13	ความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชนของราษฎร	37
14	ระดับความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชนของราษฎร	38
15	การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎร	39
16	ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนของราษฎร	40
17	ระดับความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนของราษฎร	41
18	การได้รับข่าวสารหรือกิจกรรมเกี่ยวกับป่าชุมชนของราษฎรในรอบปีที่ผ่านมา	41
19	การเข้าร่วมฝึกอบรมหรือดูงานที่เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของราษฎร	42
20	จำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่นำของป่ามาใช้ประโยชน์	45
21	ปริมาณและมูลค่าของไม้ฟืนที่ราษฎรเก็บหา	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ปริมาณและมูลค่าของไม้ไผ่ที่ราษฎรเก็บหา	49
23	ปริมาณและมูลค่าของหน่อไม้ที่ราษฎรเก็บหา	49
24	ปริมาณและมูลค่าของผลไม้ป่าที่ราษฎรเก็บหา	50
25	ปริมาณและมูลค่าของพืชผักป่าที่ราษฎรหา	51
26	ปริมาณและมูลค่าของเห็ดที่ราษฎรเก็บหา	51
27	ปริมาณและมูลค่าของพืชกินหัวที่ราษฎรเก็บหา	52
28	ปริมาณและมูลค่าของแมลงและผลผลิตจากแมลงที่ราษฎรเก็บหา	53
29	ปริมาณและมูลค่าของสมุนไพรที่ราษฎรเก็บหา	53
30	มูลค่าสุทธิจากการใช้ประโยชน์ของป่าของราษฎร	55
ตารางผนวกที่		
ข1	คะแนนการทดสอบความเชื่อถือนโยบายของคณะกรรมการป่าชุมชน	94
ข2	คะแนนการทดสอบความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน	96
ข3	ชนิดและชื่อวิทยาศาสตร์ของของป่า บริเวณป่าชุมชนบ้านเขาเขียว	99
ข4	ชนิดของป่าที่มีการเก็บหาลักษณะการขายและราคาขาย	100
ข5	ชนิดของป่า และรูปแบบการแปรรูปของป่าเป็นผลิตภัณฑ์	102

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	องค์ประกอบของมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของสิ่งแวดล้อม	8
ภาพผนวกที่		
ข1	หน่อไม้ไผ่รวกต้ม	103
ข2	หน่อไม้ไผ่รวกต้มใส่ถุงๆ ละ 1 กิโลกรัม	103
ข3	หน่อไม้ไผ่รวกอัดถุง	104
ข4	หน่อไม้ไผ่รวกคอง	104
ข5	หน่อไม้ไผ่รวกคองอัดใส่ขวด	105

มูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่าในป่าชุมชนบ้านเขาเจ็ยว ตำบลหัวเขา

อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

Use Value of Non – timber Forest Products at Khao Khew Community Forest, Hua Khao Sub - district, Doem Bang Nang Buat District, Suphan Buri Province

คำนำ

ผลผลิตของป่ามีบทบาทสำคัญ กับการครองชีพของราษฎรในชุมชนชนบท และราษฎรที่อาศัยอยู่ในป่าหรือรอบๆ ป่า และต่อเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเขตร้อนชื้น จึงมีความหลากหลายทางชีวภาพของผลผลิตของป่าสูง ผลผลิตของป่าจึงมีบทบาทมาเป็นเวลานานร้อยปี แต่มีผลผลิตของป่าเพียงไม่กี่ชนิดที่สามารถเข้ามาสู่อุตสาหกรรมหรือเพาะปลูก และยังมีอีกหลายชนิดไม่ได้รับความสนใจ ประกอบกับการสูญเสียความสมดุลของสภาพแวดล้อม ผลผลิตของป่าเป็นทางเลือกที่สำคัญอีกทางหนึ่งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (วนิดา, 2539)

ป่าชุมชนบ้านเขาเจ็ยว ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เปิดให้ราษฎรได้เข้าไปใช้ประโยชน์มาเป็นเวลาช้านาน โดยไม่คำนึงถึงการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่มากเกินไปจนทำให้พื้นที่มีความเสื่อมโทรม ทั้งทางด้านการเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย ซึ่งจะปล่อยให้สัตว์ที่เลี้ยงนั้นไปหากินในพื้นที่เอง และการเก็บหาผลผลิตของป่า เพื่อใช้ในการดำรงชีพของราษฎร และเป็นรายได้ของครัวเรือน ซึ่งผลผลิตของป่าที่ชาวบ้านนำมาใช้ประโยชน์มีหลายชนิด และรูปแบบในการใช้ประโยชน์นั้นแตกต่างกันไป หรือนำผลผลิตของป่าไปเพิ่มมูลค่าการใช้ประโยชน์ เช่น การเผาถ่าน การแปรรูปหน่อไม้ เป็นต้น จากที่กล่าวมา ของป่าเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านเขาเจ็ยว ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนั้น การศึกษามูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า ของ ป่าชุมชนบ้านเขาเจ็ยว ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี จะทำให้ทราบถึง สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของ

ราษฎร และการใช้ประโยชน์จากของป่า ตลอดจนมูลค่าของของป่า เพื่อนำข้อมูลไปสู่การวางแผนในการจัดการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าชุมชนให้เหมาะสม เพียงพอต่อความต้องการของชาวบ้านในชุมชน และชุมชนสามารถนำของป่ามาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนทำให้ชาวบ้านในชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของป่าชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจ และสังคม ของราษฎรบ้านเขาเขียว ตำบลหัวเขา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาปริมาณการใช้ประโยชน์ของป่า ตลอดจนมูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่าของราษฎรบ้านเขาเขียว ตำบลหัวเขา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์การแปรรูปของป่าเพื่อการค้าของราษฎรบ้านเขาเขียว ตำบลหัวเขา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษา ปริมาณการใช้ประโยชน์ของป่า มูลค่า การใช้ประโยชน์ของป่า และ รูปแบบการแปรรูปของป่า โดยทำการสัมภาษณ์ครัวเรือนราษฎรบ้านเขาเขียว ตำบลหัวเขา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ข้อมูลในปีที่ศึกษา คือ ปี พ.ศ.2555

นิยามศัพท์

มูลค่า หมายถึง การแลกเปลี่ยนของป่าที่ราษฎรนำมาใช้ประโยชน์ อยู่ในรูปของตัวเงิน ที่นำมาบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้

ของป่า หมายถึง ผลผลิตธรรมชาติที่ได้จากป่า ยกเว้น ไม้ซุง รวมทั้งพืชและสัตว์ และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากพืชและสัตว์ เพื่อการยังชีพและการค้า

การใช้ประโยชน์ของป่า หมายถึง การได้ของป่ามาโดยวิธีการต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในครัวเรือนและนำมาจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ของครอบครัว

ป่าชุมชนบ้านเขาเจ็ว หมายถึง ป่าที่ราษฎรบ้านเขาเจ็วเข้าไปใช้ประโยชน์ในการหาของป่า เพื่อนำมาใช้ในครัวเรือนและนำมาจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

ราษฎร หมายถึง ประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณ ป่าชุมชนบ้านเขาเจ็ว หมู่ที่ 9 ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารงานวิจัยเรื่อง มูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า ในป่าชุมชนบ้านเขาเขียว ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ทำการตรวจเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายของมูลค่า
2. ของป่า
3. ความหมายและแนวคิดป่าชุมชน
4. ข้อมูลตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของมูลค่า

มูลค่า (value) หมายถึง คุณค่าของสินค้าหรือบริการ หรือ ความสามารถในการแลกเปลี่ยนของสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งในรูปของจำนวนหน่วยหรืออาจจะประเมินค่าออกมาเป็นตัวเงิน (สันติ, 2549) การวัดมูลค่าของสินค้าหรือบริการให้อยู่ในรูปของจำนวนเงิน เรียกว่า ราคา (price) มูลค่าแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. มูลค่าที่อยู่ในความคิดของแต่ละบุคคล
2. มูลค่าที่เป็นกลางหรือมูลค่าที่เกิดจากการวินิจฉัยกลุ่มหรือมูลค่าตลาด

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นใหม่และสามารถสร้างทดแทนได้ การจัดการป่าไม้ที่ถูกวิธีจะทำให้มีพื้นที่ป่าไม้คงอยู่ตลอดไป มูลค่าป่าไม้ (forest value) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (สันติ, 2549) คือ

1. มูลค่าการใช้ (use value) ของป่าไม้ เป็นมูลค่าที่สะท้อนถึงความพอใจของประชาชนในสังคมที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ จำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 มูลค่าการใช้ประโยชน์ทางตรง (direct use value) ของป่าไม้ เป็นมูลค่าที่สะท้อนถึงความพอใจของประชาชนในสังคมที่ได้รับจากการใช้ประโยชน์จากป่าไม้โดยตรง เช่น การนำไม้หรือผลิตผลป่าไม้หลัก (wood หรือ major forest products) และของป่าหรือผลิตผลป่าไม้อรอง (minor forest products) มาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน หรือใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่างๆ การพักผ่อนหย่อนใจในพื้นที่ป่าไม้ การนำน้ำไปใช้ทางการเกษตร และการศึกษาวิจัยในพื้นที่ป่าไม้ เป็นต้น

1.2 มูลค่าการใช้ทางอ้อม (indirect use value) ของป่าไม้ เป็นมูลค่าที่สะท้อนถึงความพอใจของประชาชนในสังคมที่ได้รับจากป่าไม้ที่เกิดจากการทำหน้าที่ตามธรรมชาติของป่าไม้เองหรือทางนิเวศ เช่น ป้องกันการพังทลายของดิน เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร บรรเทาอุทกภัย บรรเทาความรุนแรงของลมพายุ เป็นแหล่งดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และเป็นแหล่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

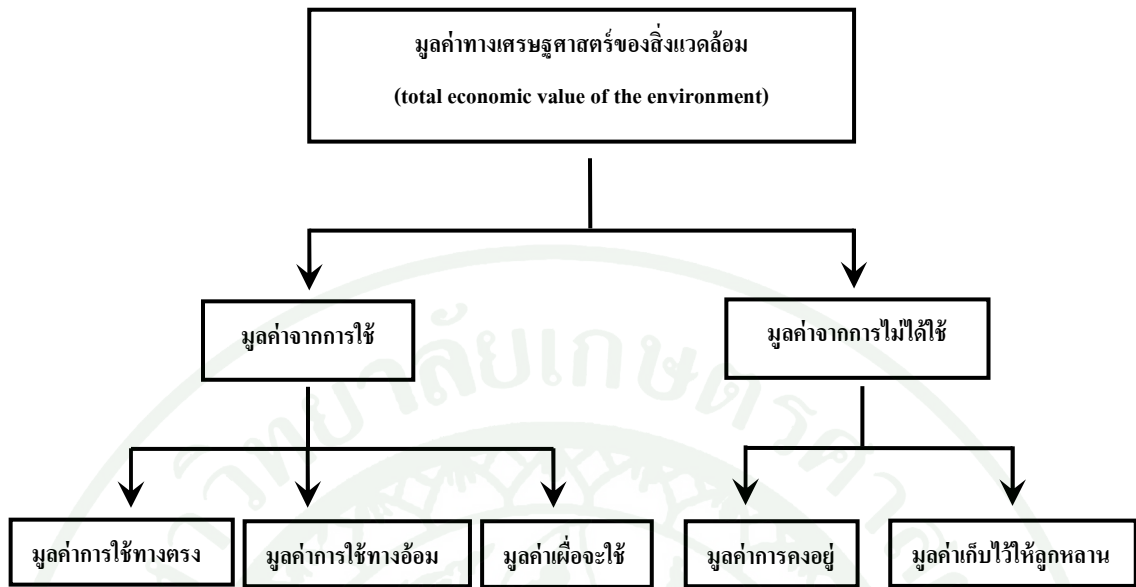
1.3 มูลค่าเผื่อจะใช้ (option value) ของป่าไม้ เป็นมูลค่าที่สะท้อนถึงความพอใจของประชาชนในสังคมที่จะได้รับจากการเก็บรักษาป่าไม้ไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคตโดยไม่ต้องการใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเป็นการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ทางตรงหรือทางอ้อม เช่น การที่ผู้บริโภคมีความพอใจที่จะเก็บป่าผืนหนึ่งไว้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้ประโยชน์จากไม้ หรือของป่าในอนาคต หรือเก็บป่าไว้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจในอนาคต โดยที่ปัจจุบันยังไม่มีการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ผืนนั้น เป็นต้น

2. มูลค่าไม่ได้ใช้ (non-use value) ของป่าไม้ เป็นมูลค่าที่สะท้อนถึงความพอใจของประชาชนในสังคมที่เกิดขึ้นจากการไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าไม้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต แต่สังคมต้องการให้พื้นที่ป่านั้นคงอยู่ตลอดไป เพื่อตนเองหรือเพื่อบุคคลอื่น มูลค่าไม่ได้ใช้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 มูลค่าการคงอยู่ (existence value) ของป่าไม้ เป็นมูลค่าที่สะท้อนถึงความพอใจของประชาชนในสังคมที่ต้องการให้ป่าไม้นั้นคงอยู่ตลอดไป หรือได้รับการสงวนไว้ถึงแม้จะไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าไม้นั้นๆ หรือไม่ทราบว่าพื้นที่ป่าไม้นั้นอยู่ที่ไหนก็ตาม แต่จะเกิดความพอใจเพื่อทราบว่าทรัพยากรป่าไม้นั้นคงอยู่ในสภาพที่ดีและถ้าพื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายจนหมดทำให้ไม่สามารถฟื้นฟูกลับมาได้อีก ทำให้มูลค่าส่วนนี้ขาดหายไปได้ เช่น การสงวนพื้นที่ป่าไม้ไว้ให้พืชและสัตว์ป่าที่หายากคงอยู่ตลอดไป การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นต้น มูลค่าการคงอยู่ไม่เกี่ยวกับประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม

2.2 มูลค่าเก็บไว้ให้ลูกหลาน (bequest value) ของป่าไม้ เป็นมูลค่าสะท้อนถึงความพอใจของประชาชนในสังคมที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าไม้ในปัจจุบันแต่มีความเต็มใจที่จะเก็บป่าไม้ไว้ให้ลูกหลานหรือประชาชนรุ่นหลังเพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต เช่น การอนุรักษ์พันธุ์พืชและสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ไว้ให้คนรุ่นหลัง การรักษาป่าไม้ให้คนรุ่นหลังไว้ใช้ประโยชน์ มูลค่าเหล่านี้ไม่ควรมองข้าม เพราะป่าไม้ไม่ได้มีให้คนในยุคปัจจุบันได้ใช้ประโยชน์อย่างเดียวแต่ต้องมองถึงการได้ใช้ประโยชน์จากป่าไม้ของคนรุ่นหลังด้วย

จากที่ได้กล่าวมา มูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นมูลค่าที่สะท้อนจากความพอใจของสังคมที่เกิดจากการใช้ทรัพยากร ซึ่งองค์ประกอบของมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของสิ่งแวดล้อม

ที่มา : ศุภจิต (2542)

มูลค่าจากของป่า

ของป่าหรือผลผลิตที่ไม่ใช่ไม้ มีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะราษฎรที่อาศัยอยู่รอบๆ พื้นที่ เพราะต้องนำของป่ามาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน หรือขายเพื่อนำรายได้มาใช้สอยในครัวเรือน และใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่างๆ การประเมินมูลค่าของป่าจึงมีความสำคัญมาก เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการขายของป่าชนิดต่างๆ การประเมินมูลค่านั้นมีได้ 2 รูปแบบ (สันติ, 2549) คือ

1. มูลค่าสุทธิจากของป่าที่เก็บหามาได้ ประเมินหามูลค่าได้จากการเก็บหาของป่าของราษฎรที่อาศัยอยู่รอบๆ พื้นที่ป่าไม้ ว่าในแต่ละปีมีการเก็บของป่าชนิดใดมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน และขายในตลาดเพื่อนำรายได้เข้าสู่ครัวเรือน การประเมินมูลค่านิยมใช้มูลค่าสุทธิ (net value) หาได้จาก

มูลค่าสุทธิจากของป่าที่หามาได้ = มูลค่าจากของป่าที่หามาได้ – ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

มูลค่าจากของป่าที่หามาได้นั้นได้จากปริมาณของของป่าที่เก็บหาได้ทั้งหมดคูณด้วยราคาที่ได้มีการซื้อขายในท้องตลาด ส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนั้นหาได้จากค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งของป่าชนิดนั้นๆ และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการตลาด ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการคำนวณนั้น ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน เช่น ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเก็บหาของป่า ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น แรงงานในครัวเรือน เป็นต้น

2. มูลค่าสุทธิจากของป่าการหาข้อมูลสุทธิจากของป่านั้นจะต้องเข้าไปสำรวจป่าไม้หาปริมาณของป่าแต่ละชนิดที่มีอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ที่ทำการศึกษาก่อน และทำการหามูลค่าจากของป่าแต่ละชนิด หักออกด้วยค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการขายของป่า โดย

มูลค่าสุทธิจากของป่า = มูลค่าจากของป่า – ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้น

มูลค่าจากของป่าหาได้จากราคาของป่าแต่ละชนิดคูณด้วยราคาตลาด ส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นนั้นหาได้จาก ค่าใช้จ่ายในการนำของป่าออกจากพื้นที่ป่าไม้ออกกับค่าใช้จ่ายในการขนส่งของป่าจากป่าถึงแหล่งรับซื้อหรือตลาด เช่น ค่าเสียโอกาสด้านแรงงาน และกรณีที่เดินทางไปเก็บหาของป่าโดยใช้พาหนะ ก็จะมีค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิง และการสึกหรอของยานพาหนะ

ของป่า

ความหมายของของป่า

“ของป่า” หมายถึง ผลผลิตที่ได้จากป่าทุกชนิด ยกเว้น ไม้ (ไม้ในที่นี้ หมายถึง ผลิตภัณฑ์เนื้อไม้ที่ได้จากต้นไม้โดยตรง เช่น ไม้ซุง ไม้แปรรูป ผลิตภัณฑ์ไม้ต่างๆ เท่านั้น อาจเกิดการสับสนกับคำจำกัดความของ ของป่า ตามกฎหมายป่าไม้) ผลผลิตจากป่า อาจจะจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ผลผลิตหลัก (major product) ได้แก่ ไม้ซุง (timber) อีกกลุ่มหนึ่ง คือ ผลผลิตรอง

(minor product) ได้แก่ ไม้ไผ่ หวาย น้ำผึ้ง ครั่ง ฯลฯ รวมไปถึงผลผลิตที่ได้จากสัตว์ป่าด้วย คำว่าของป่านั้น ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า non-timber-forest products (NTFPs) ซึ่งเป็นผลผลิตมาจากของป่านั้นไม่ใช่เนื้อไม้ ซึ่งน่าจะเป็นผลดี แต่เดิมใช้คำว่า ผลผลิตก้นร่อง (minor forest products - MFP) และอีกคำหนึ่งที่ใช้เรียก คือ (non – wood forest products - NWFP) (วนิดา, 2539)

พจนานุกรม (2543) “ของป่า” ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ให้ความหมายว่า บรรดาของที่อยู่ในป่าธรรมชาติ คือ

1. ไม้ รวมทั้งส่วนต่างๆ ของไม้ เช่น ถ่านไม้ น้ำมันไม้ ยางไม้ ตลอดจนสิ่งอื่นที่เกิดจากไม้
2. พืชต่างๆ ตลอดจนสิ่งอื่นๆ ที่เกิดจากพืช
3. รังนก ครั่ง รวงผึ้ง ขี้ผึ้ง มูลค้างคาว
4. หินแร่ ที่ไม่ใช่แร่ และความร่วมมือถึงถ่านรวม ไปถึงถ่านไม้ที่บุคคลทำขึ้น

ของป่า หรือผลผลิตรองหรือผลผลิตที่ไม่ใช่เนื้อไม้ หมายถึง ผลผลิตอื่น ที่ได้จากป่าที่ไม่ใช่เนื้อไม้ ผลผลิตต่างๆ ที่ได้จากป่ามีมากมายทั้งที่อยู่ในรูปของพืชและสัตว์ป่า เช่น หวาย ไผ่ ถ่าน ชัน และยางไม้ สมุนไพร เครื่องเทศ พืชอาหาร แมลงกินได้ ไม้หอม สัตว์ป่า เป็นต้น ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้ป่าจะนำของป่ามาใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและก่อให้เกิดรายได้จากการจำหน่ายของป่า เช่น การเก็บหน่อไม้มาบริโภคในครัวเรือนและนำไปจำหน่ายในตลาดท้องถิ่น นำแมลงมาบริโภค เป็นต้น นอกจากนี้ของป่ายังก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศมากมาย เช่น ไผ่สามารถใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมเยื่อและกระดาษ เป็นต้น (สันติ, 2547)

สรุปได้ว่า ของป่า หมายถึง ผลไม้ที่เกิดขึ้นในป่าทุกชนิด ยกเว้น ผลไม้ที่เกิดขึ้น
ไม้ที่ได้จากต้นไม้โดยตรง รวมไปถึง ถ่านไม้ที่บุคคลได้ทำขึ้นด้วย

การจัดประเภทของ ของป่า

ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ได้แบ่งของป่าออกเป็น 2 ประเภท (พยงศ์,
2543) คือ

1. ของป่าหวงห้าม ได้จัดรวมของป่าที่หายากและการเก็บหาเป็นอันตรายแก่ต้นไม้ รวมเข้า
ไว้ด้วยกัน และอนุญาตให้มีการเก็บหาโดยไม่ต้องขออนุญาตต่อกรมป่าไม้ในปริมาณจำกัดที่
เพียงพอต่อการใช้สอยในครัวเรือน ได้มีการประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดปริมาณมี
ไว้ในครอบครองซึ่งของป่าหวงห้าม พ.ศ.2531 ลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2531 ทั้งหมด 18 ชนิด

2. ของป่าไม้หวงห้าม ได้แก่ของป่าอื่นๆ ซึ่งไม่มีอยู่ในบัญชีท้ายประกาศกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ซึ่งได้กำหนดวิธีการเก็บหาไว้แต่ละชนิด เพื่อผู้ที่เก็บหาจะไม่ทำอันตรายต่อต้นไม้และ
ป่าไม้

วนิดา (2539) ได้จำแนกของป่าออกเป็นหมวดหมู่ ตามลักษณะของ “ของป่า” โดยได้
จำแนกของป่าเป็น 9 กลุ่ม ดังนี้

1. หวาย เป็นชื่อพืชในวงศ์หมากและหวาย หรือวงศ์ Palmae (วงศ์ปาล์ม) วงศ์ย่อย
Calamoideae (วงศ์หวาย) ซึ่งส่วนมากมีลำต้นยาวเป็นเถาเลื้อย ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มักมี
หนามที่กาบใบ ก้านใบ แขนงใบ ผลเป็นเกล็ด เมล็ดขรุขระไม่เรียบ มีเยื่อนุ่มหุ้มหวายที่พบใน
ประเทศไทยมี ๑ สกุล ได้แก่ สกุลหวายตะค้า สกุลหวายพาลี สกุลหวายพน สกุลหวายเดา สกุล
หวายช้าง สกุลหวายกำพวด และสกุลหวายแดง แม้ว่าในประเทศไทยจะมีหวายหลายชนิด แต่มีเพียง
หวายจี๊ซึง หวายตะค้าทอง หวายเล็กหวายโป่ง หวายกำพวนหวายจี๊เป็ด หวายพนขนหนอน ที่นิยม

นำมาทำเครื่องจักสานหรือเครื่องมือเครื่องใช้ เพราะเนื้อและผิวหยาบมีลักษณะสวยงามเหนียวทนทาน ลักษณะของลำต้นหยาบจะยาวจากโคนถึงยอดและมีขนาดเท่า ๆ กัน หยาบมีความเหนียวยืดหยุ่น แข็งแรง สามารถตัดโค้งงอได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีน้ำหนักเบาและทนนาน หยาบมีลักษณะเฉพาะตัว คือ มีความสวยงามตามธรรมชาติ การใช้ประโยชน์และอุตสาหกรรมหยาบ ผลิตภัณฑ์หยาบจะมีคุณค่าสูง นอกจากนี้จะมีน้ำหนักเบาและทนนาน ส่วนต่าง ๆ ของหยาบสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ลำต้นใช้ทำด้ามไม้กวาด ไม้เท้า และอุปกรณ์กีฬา ผิวที่ลอกออกจากลำหยาบนำมาจักสานทำเสื่อ ตะกร้า เครื่องดักปลา แก้ว ใต๊ะ และเครื่องเรือนเครื่องใช้ต่าง ๆ ใบและใบย่อยใช้ทำแปรงล้างจาน เครื่องจักสาน มู่ลี่และใช้แทนเชือกในการผูกมัด ใต๊ะใช้ในการจักสานและใช้เป็นสวนเสริมแต่งให้ประดิษฐ์กรรมชนิดต่าง ๆ แลดูสวยงามยิ่งขึ้น ราก ผล และหน่อหยาบบางชนิดสามารถนำมาใช้ทำยาและเป็นอาหารของมนุษย์และสัตว์ได้ (สุจิตรา, 2555)

2. ใต๊ะ เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวที่มีวิวัฒนาการมาจากพืชตระกูลหญ้า ซึ่งจัดเป็นหญ้าที่มีอายุยืนยาวที่สุด บางชนิดมีอายุยืนยาวเป็นร้อยปี อย่างไรก็ตามใต๊ะยังคงมีลักษณะทางชีวลักษณะ ในรูปแบบเดียวกับหญ้า กล่าวคือ เป็นพืชที่มีชีพลักษณะเป็นแบบ monocarpic เมื่อออกดอกและผลิตเมล็ดแล้วต้นแม่ก็จะตายไป ในประเทศไทยมีใต๊ะอยู่ประมาณ 82 ชนิด 15 สกุล ได้แก่ *Arundinaria*, *Bambusa*, *Cephalosatachyum*, *Dendrocalamus*, *Dinochloa*, *Gigantochloa*, *Melocalamus*, *Melocanna*, *Neohouzeaua*, *Pseudosasa*, *Schizostachyum*, *Teinostachyum*, *Temochloa*, *Thysotachys*, *Vietnamosasa* (ยศ, 2553) เนื่องจาก ประเทศไทย อยู่ในเขตโซนร้อนมีฝนตกชุก เหมาะแก่การเจริญเติบโตและการกระจายพันธุ์ของใต๊ะ สามารถพบได้ทั่วไป เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าดิบ ป่าดิบเขา เป็นต้น ใต๊ะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแพร่หลาย ทำให้ใต๊ะเป็นสินค้ามีค่าทางเศรษฐกิจ ผลผลิตจากใต๊ะใต๊ะในประเทศไทย 80% ใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ที่ไม่ใช่อุตสาหกรรม มีเพียง 20% ที่นำไปใช้ในอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ ใต๊ะใต๊ะถูกนำมาใช้ประโยชน์ดังนี้ ลำต้นใช้ในการก่อสร้างบ้าน ทำพื้น และฝาผนัง รั้ว ภาชนะ เครื่องเล่น เครื่องดนตรี เฟอร์นิเจอร์ ทำพื้น เป็นวัสดุคืบ

3. ชันและยางไม้ เป็นของป่าที่มีความสำคัญชนิดหนึ่ง ซึ่งมีเป็นจำนวนมากในประเทศไทย ชันและยางไม้ที่ได้นำมาใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น น้ำมันชักเงา หมึกพิมพ์ อุตสาหกรรมยา เป็นต้น

ประเทศไทยมีชันและยางหลายชนิดที่ได้พัฒนาสู่อุตสาหกรรม ขนาดย่อย เช่น ยางนา ยางรัก ยางสน เป็นต้น ซึ่งจะเรียก สารที่ไหลออกมาจากส่วนต่างๆ ของพืชว่า ชันและยาง ถ้ามีลักษณะแข็งเป็นก้อน เรียกว่า ชัน แต่ถ้ามีลักษณะเหลวข้น เรียกว่า ยาง จะแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

3.1 ทูรแกม (ture gam) มีคุณสมบัติเป็นกาวอย่างดี ใช้ในอุตสาหกรรมผ้าไหม หมึก ยา เป็นต้น แต่ประเทศไทยยังไม่มี การเจาะยางชนิดนี้ออกมาใช้ เป็นยางที่มีราคาแพงและหายากมาก

3.2 ชัน (demmar) มีลักษณะเป็นก้อนแข็งหรือเป็นแท่ง ส่วนใหญ่ใช้ในการทำน้ำมันชักเงาหรือยาเรือ เป็นสารที่ละลายในแอลกอฮอล์ แต่ไม่ละลายน้ำ

3.3 โอลีโอเลซิน (oleoresin) เป็นยางไม้ที่มีส่วนผสมของน้ำมันหอมระเหยสูง ใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น น้ำมันชักเงา สี หมึกพิมพ์ เป็นต้น

3.4 กัมเรซิน (gam resin) เป็นยางไม้ที่มีกัมปนอยู่ด้วย ละลายน้ำได้เพียงบางส่วน พบว่า ประเทศไทยมีชนิดเดียว คือ ยางรง ใช้ในอุตสาหกรรมสีย้อม ย้อมสีผ้าไหม และเป็นยาสมุนไพร

4. สมุนไพรและเครื่องเทศ สมุนไพรและเครื่องเทศเป็นสิ่งที่แยกจากกันได้ยาก พืชชนิดเดียวกันอาจเป็นทั้งสมุนไพรและเครื่องเทศ ขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์ ในลักษณะต่างๆ อาทิเช่น อบเชย พริกไทย ลูกจันทน์ ถ้านำพืชเหล่านี้ไปรักษาโรคก็เป็นสมุนไพร หากนำไปใช้ในการแต่งกลิ่นอาหารก็เป็นเครื่องเทศ

5. พืชอาหาร ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ราษฎรส่วนใหญ่อยู่ในชนบท อาศัยของป่าและป่าไม้เป็นเครื่องมือสำหรับการดำรงชีพ อาหารจึงได้จากการล่าหรือเก็บหาจากป่า ซึ่งของป่าเป็นอาหารหลักที่สำคัญของราษฎร ของป่ายังมีวิตามินที่จำเป็นและมีความหลากหลายทางโภชนาการสูง มีชุมชนกว่า 30,000 แห่ง ในประเทศไทยหรือคิดเป็นร้อยละ 60 ประชากรในชนบทที่ยังพึ่งพิงอาหารบางส่วนจากธรรมชาติที่ได้เก็บหาจากป่าและพื้นที่ใกล้เคียง โดยใช้เป็นอาหาร

ประจำวันและจำหน่ายในบางส่วน ได้แก่พืชผักป่าต่างๆ เช่น หน่อไม้ หน่อหวาย ผลไม้ป่าต่างๆ เป็นต้น

6. แผลงอุตสาหกรรมและแมลงกินได้ แมลงมีหลายชนิดที่มีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์มาแต่โบราณ ซึ่งทั่วโลกมีแมลงที่กินได้มากกว่า 1,800 ชนิด (Jongema, 2011) การที่ทราบว่าแมลงชนิดใดกินได้หรือไม่ นั่น เป็นความรู้สืบทอดต่อ ๆ กันมา แมลงที่กินได้บางชนิดพบมีอยู่เฉพาะที่ จึงรู้จักกินกันเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ แต่บางชนิดมีอยู่ทั่ว ๆ ไปในประเทศจึงรู้จักกินกันอย่างกว้างขวางในหมู่คนไทย และบางครั้งสามารถหาซื้อได้ตามท้องตลาด แมลงกินได้ที่พบในประเทศไทยเท่าที่สำรวจได้มีมากกว่า ๕๐ ชนิด แต่มีเพียงบางชนิดที่เป็นที่รู้จักนิยมกินกัน เช่น ตั๊กแตน จิ้งหรีด หนอนไม้ไผ่ เป็นต้น (อรุณ, 2554) และได้มีการพัฒนาแมลงซึ่งได้จากป่ามาสู่อุตสาหกรรมมี 2 ชนิด คือ ครั่ง และผึ้ง บางชนิดมีการซื้อขายกันตามตลาดในท้องถิ่น ถึงจะไม่มากนัก แต่ก็สามารถสร้างรายได้แก่ราษฎรในชนบท

7. ไม้หอม ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพ จึงมีพืชพันธุ์พรรณหลากหลายชนิดที่มีลักษณะและส่วนประกอบทางเคมีที่แตกต่างกันออกไป ไม้หอมหลายชนิดได้ถูกกำหนดเป็นของป่าหวงห้ามและไม้หวงห้าม ได้มีการนำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหยเพื่อใช้ประโยชน์

8. เปลือกไม้ บางชนิดได้ถูกกำหนดเป็นของป่าหวงห้าม ผู้ที่จะเก็บหาต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ ส่วนใหญ่ใช้โดยตรง เช่น ใช้ในการย้อมสีธรรมชาติ ใช้เป็นสมุนไพร เครื่องเทศ บางชนิดใช้ทำรูป เป็นต้น

9. แทนินและสีธรรมชาติ ได้จากเนื้อไม้และส่วนต่างๆ ของต้นไม้ เช่น ผล เปลือก ใบ ซึ่งเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับของป่า ซึ่งในการใช้ประโยชน์นี้อาจใช้ส่วนต่างๆ ของต้นไม้โดยตรง หรือสกัดนำมาใช้ประโยชน์ก็ได้ ประเทศไทยมีการสกัดแทนนิน ที่เรียกว่า สีเสียด ในอุตสาหกรรมขนาดเล็กทางภาคเหนือทางพื้นเมืองจะเรียก แทนนิน ว่า น้ำฝาด มีอยู่ในเปลือกไม้ เนื้อไม้ และผล

การใช้ประโยชน์จากผลผลิตของป่า

วิระวัฒน์ และคณะ (2539) กล่าวว่า การพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ของครัวเรือนชนบทแบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือ

1. การพึงพิงเพื่อการยังชีพ เป็นการพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ที่สำคัญที่สุดของครัวเรือนชนบท ซึ่งส่วนใหญ่เพื่อการยังชีพในรูปของปัจจัย 4

2. การพึงพิงเพื่อการสร้างรายได้ เป็นการพึงพิงที่ครัวเรือนชนบทเก็บหาทรัพยากรป่าไม้ไปขายเป็นรายได้ของครอบครัว ที่แลกเปลี่ยนกับสิ่งอุปโภคบริโภคที่ขาดแคลนหรือหาไม่ได้จากป่าแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2.1 การขายทรัพยากรที่เก็บหาได้จากป่าไม้โดยคงสภาพเดิม เช่น ฟืน เห็ด อาหารจากพืชผักป่า ผลไม้ป่า หรือเนื้อสัตว์ป่าและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่า

2.2 การขายทรัพยากรที่เก็บหาได้จากป่าไม้โดยการแปรรูปแล้ว ได้แก่ เลื้อ โຕ้ะ แก้วอี้ หัตถกรรมต่างๆ จากหวาย ไม้ไผ่ เป็นต้น

3. การพึงพิงเพื่อเป็นปัจจัยการผลิต เป็นลักษณะการพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ที่ครัวเรือนชนบทเก็บหาทรัพยากรป่าไม้มาใช้เป็นปัจจัยการผลิต ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยในทางตรง ได้แก่ ครัวเรือนชนบทนำทรัพยากรป่าไม้มาใช้เป็นเครื่องมือทางการเกษตร เช่น จอบ เสียม คราด คันไถ ส่วนทางอ้อม ได้แก่ เป็นแหล่งผลิตน้ำเพื่อการเกษตรกรรม

ความหมายและแนวคิดของป่าชุมชน

แพรวพรรณ และคณะ (2545) ให้ความหมายว่า ป่าชุมชน คือป่าที่ชุมชนมีกระบวนการและกิจกรรมการคุ้มครอง ดูแล รักษา และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยสามารถประสานงานร่วมกับกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชน อีกทั้งชุมชนสามารถใช้ ไม้ และผลผลิตอื่นๆจากป่าชุมชน เพื่อการยังชีพและเป็นรายได้เสริม และเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนด้วย

เสนห์ (2548) ได้กล่าวว่าป่าชุมชนเป็นชุมทรัพย์ของการศึกษาวิจัย และพัฒนาเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แนวคิดด้านการเรียนรู้ทางสังคมป่าชุมชนมีนัยสำคัญต่อการสร้างฐานการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และเป็นความรู้ที่มีศักยภาพต่อการอยู่รอดทางเศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมของประเทศไทยในอนาคต เป็นจุดเริ่มของการสร้างฐานความรู้อย่างแท้จริง และกว้างขวาง ทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญา การวิจัยและการพัฒนารักษาโรค และอาหาร เนื่องจากป่าชุมชนถือเป็นชุมทรัพย์ทางปัญญาให้มนุษย์ได้เรียนรู้อย่างแท้จริง โดยมีการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่เป็นฐานต้นทุนชีวิต

คณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนพัฒนาชนบท (กป.อพช) ภาคอีสาน (2539) ได้จำแนกความสัมพันธ์ และลักษณะความสัมพันธ์ของป่าชุมชนไว้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กับชุมชน ในประเด็นที่ป่าชุมชนเป็นทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งพิจารณาถึงระบบนิเวศ และหน้าที่ของระบบนิเวศภายในป่า เช่น แหล่งต้นน้ำลำธาร พืชพรรณ สัตว์ป่า

2. ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น ภูมิอากาศ ฤดูกาล ปริมาณน้ำท่า ความสามารถในการเก็บกักน้ำ การตกของฝนเฉพาะถิ่น เป็นต้น

3. ลักษณะความสัมพันธ์ของชุมชนกับป่าชุมชน ด้วยสาเหตุที่ชุมชนได้มีการตั้งถิ่นฐานอาศัยในพื้นที่ จึงมีลักษณะของการพึ่งพาอาศัย แบบเกื้อกูลประโยชน์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ การใช้ประโยชน์ต้องดำเนินการไปอย่างมีดุลยภาพกับการดูแลทรัพยากรป่าชุมชนให้มีความสมบูรณ์ตลอดไป ซึ่งผู้ที่จะรักษาป่าได้ดีที่สุด คือ ชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั่นเอง โดยแสดงออกในรูปของ

กฎเกณฑ์การควบคุมลงโทษตลอดจนวัฒนธรรมความเชื่อต่างๆ ภายใต้ความร่วมมือของสมาชิก ภายในชุมชนทุกคน

รูปแบบของป่าชุมชน

สำนักจัดการป่าชุมชน (2553ก) ได้แบ่งป่าชุมชนได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ป่าชุมชนดั้งเดิม เป็นพื้นที่ป่าที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ มีพันธุ์ไม้ขนาดใหญ่ อายุยาวนาน และมีพืชพรรณหลากหลาย ป่าชุมชนดั้งเดิมจะเป็นพื้นที่ป่ารายล้อมในชุมชนร่วมกันกำหนดไว้มิให้มีการบุกรุกเข้าไป ตัดไม้ทำลายป่า ถิ่นครองหรือเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่เกษตรกรรม วัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมการจัดการป่าไม้ก็เพื่อให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ และตอบสนองประโยชน์ต่อราษฎรในชุมชนในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชน สำหรับรูปแบบของป่าชุมชนดั้งเดิมนี้ จะมีหลากหลายตามสภาพของท้องถิ่น และวัฒนธรรมของชุมชน ดังนี้

1.1 ป่าชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ป่าต้นน้ำ ป่าชันน้ำ ป่าห้วยน้ำ ป่าพรุ เป็นต้น

1.2 ป่าชุมชนเพื่อการประกอบพิธีกรรมตามวัฒนธรรมความเชื่อของท้องถิ่น เช่น ป่าดอนปู่ตา ป่าช้า ป่าพิธีกรรม ป่าในวัด ป่าอภัยทาน เป็นต้น

1.3 ป่าชุมชนเพื่อการใช้ประโยชน์อื่นๆ นอกจากการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และประโยชน์ในทางพิธีกรรม เช่น ป่าบุง ป่าทาม ป่าชายเลน ป่าหัวไร่ปลายนา ป่ารอบหมู่บ้าน เป็นต้น

2. ป่าชุมชนพัฒนา เป็นพื้นที่ปลูกต้นไม้ (woodland) ที่ได้ดำเนินการในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินฯ ที่รกร้างว่างเปล่า หรือเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกทำลายจนเสื่อมโทรม ที่มีราษฎรในชุมชนได้ร่วมกันปลูกต้นไม้พัฒนาให้กลายเป็น “พื้นที่ปลูกต้นไม้” โดยวิธีการปลูกป่าขึ้นมาใหม่ หรือเข้าไปปลูกเสริม เพื่อการฟื้นฟู หรือเข้าไปป้องกัน บำรุง รักษา มิให้สัตว์เลื้อยหรือไฟป่าทำอันตรายต่อพื้นที่นั้น วัตถุประสงค์ของการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ปลูกต้นไม้ ประเภทนี้ ก็เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อเป็นแหล่งอาหาร สมุนไพร และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเพื่อความสวยงามของสถานที่สำคัญ เป็นต้น พื้นที่ปลูก

ต้นไม้ ประเภทนี้จะมีพรรณไม้ไม่กี่ชนิด เว้นแต่หากวัตถุประสงค์ของราษฎรในชุมชนจะเน้นการพัฒนาพื้นที่ปลูกต้นไม้ นี้ไปเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจึงจะทำให้ป่ามีความหลากหลายของพรรณไม้

ข้อมูลพื้นที่ ตำบลหัวเขา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประวัติ

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเขา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี(2554) กล่าวว่า ตำบลหัวเขา เป็นตำบลเก่าแก่ตั้งมาประมาณ 300 กว่าปี ประชากรดั้งเดิมของบ้านหัวเขาอพยพมาจากบ้านดอนกระเบื้อง เมือง 3 ชั้น (ปัจจุบัน คือ ตำบลบ่อกรู) เดินทางเรื่อยมาจนถึงพื้นที่ตำบลหัวเขา ซึ่งมีลักษณะพื้นที่เหมาะสมแก่การตั้งถิ่นฐาน น่าอยู่อาศัยมีภูเขาล้อมรอบและมีแม่น้ำไหลผ่านเดิมทีคงจะเรียกว่า “บ้านหุบเขา” เพราะลักษณะภูมิประเทศมีภูเขาล้อมรอบ

ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเขา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี(2554) กล่าวว่า ตำบลหัวเขา มีเนื้อที่ประมาณ 31,826 ไร่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอดงหลวง ประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านเขาศิริ หมู่ที่ 2 บ้านหัวเขา หมู่ที่ 3 บ้านกระเสี้ยว หมู่ที่ 4 บ้านวัดไทร หมู่ที่ 5 บ้านน้ำพุ หมู่ที่ 6 บ้านหัวเขา หมู่ที่ 7 บ้านฉวาง หมู่ที่ 8 บ้านปากดง หมู่ที่ 9 บ้านเขาเขียว หมู่ที่ 10 บ้านหัวเขา หมู่ที่ 11 บ้านหนองกระดาน และหมู่ที่ 12 บ้านตรอกตาโพธิ์

ป่าชุมชนบ้านเขาเขียว ได้รับการอนุมัติโครงการตั้งเป็นป่าชุมชนเมื่อปี 2547 มีเนื้อที่ป่าตามพรบ.ป่าไม้ พุทธศักราช 2484 จำนวน 266 ไร่ ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 9 ของ ตำบลหัวเขา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี (สำนักจัดการป่าชุมชน, 2553ข) ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเนินเขา สภาพดินทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายและดินเหนียว มีคลองธรรมชาติล้อมรอบ

พื้นที่ คือ คลองอีเป็ด เป็นสายหลัก และคลองไร่ปลาเค้า เป็นสายย่อย ป่าชุมชนเป็นป่าเบญจพรรณ ชนิดไม้ที่พบ คือ ตะแบก มะค่า ประคู้ จัน เถียบ เป็นต้น ของป่าในพื้นที่ เช่น หน่อไม้ เห็ดโคน มะกอกป่า มะขามป้อม กลอย เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี, 2554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มงคล (2545) ศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ของป่าของครัวเรือนราษฎร อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์ของป่าของครัวเรือนราษฎร อำเภอ บ่อเกลือ จังหวัดน่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของสมาชิก ครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 100 ครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ได้ของป่าโดยการเก็บ หามาเองและซื้อมาใช้เวลาเดินทางไปยังแหล่งเก็บหาของป่าเฉลี่ย 72.9 นาที/ครั้ง มีจำนวนครั้งที่เข้าไปเก็บหาของป่าเฉลี่ย 57.89 ครั้ง/ปี ของป่าที่เก็บหามาใช้ประโยชน์คิดเป็นมูลค่ามากที่สุด คือ พืช หน่อดกกรรม คิดเป็นมูลค่า 911,395.80 บาท/ปี รวมปริมาณที่เก็บหามาทั้งหมด 14,477.88 กก./ปี ของ ป่าที่ซื้อมาใช้ประโยชน์คิดเป็นมูลค่ามากที่สุด คือ หวาย คิดเป็นมูลค่า 1,029,691.98 บาท/ปี รวม ปริมาณที่ซื้อมาใช้ประโยชน์ทั้งหมด 145,196.16 เส้น/ปี

เจตินภางค์ (2548) ศึกษาการประเมินมูลค่าการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ลุ่มน้ำ กรณีศึกษา ลุ่ม น้ำห้วยทิม อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินมูลค่าการใช้ ประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นจากพื้นที่ลุ่มน้ำ ด้านการเกษตรและด้านการเก็บหาของป่า โดยวิธีมูลค่า ตลาด โดยผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยทิมจำนวน 89 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ได้แก่ ข้าวไร่ เห็ดหูหนู เห็ด นางฟ้า มันสำปะหลัง และข้าวโพด มีมูลค่าเท่ากับ 302,671.47 บาท/ปี การใช้ประโยชน์ด้านการเก็บ หาของป่า พบว่ามีการเก็บหาของป่า 7 ประเภท ได้แก่ พืชหน่อดกกรรม พืชอาหาร เห็ด เครื่องเทศ แมลงกินได้ สัตว์ป่า และของป่าอื่นๆ มีมูลค่าเท่ากับ 49,416.09 บาท/ปี ดังนั้นมูลค่าการใช้ ประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยทิม มีมูลค่าเท่ากับ 352,087.56 บาท/ปี

ศิริหทัย (2548) การใช้ประโยชน์และการจัดการป่าชุมชนโนนเขาใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์และมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจจากป่าชุมชนโนนเขาใหญ่ ความรู้ความเข้าใจของชาวบ้านเกี่ยวกับป่าชุมชน โนนเขาใหญ่ ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนโนนเขาใหญ่ ทั้งเพื่อใช้ในครัวเรือนและการค้าและการจัดการป่าชุมชนโนนเขาใหญ่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทุกมิติจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถาม จำนวน 189 ครัวเรือนตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่ามีมากถึงร้อยละ 79.89 โดยเฉลี่ยระยะทางจากบ้านไปยังแหล่งเก็บหาผลผลิตเท่ากับ 1.31 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเก็บหาผลผลิตจากป่า 34.90 นาที/ครั้ง ส่วนใหญ่เดินเท้าเข้าไปเก็บหาผลผลิตจากป่าและใช้ประโยชน์ในครัวเรือนมากกว่าการค้า การใช้ประโยชน์แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ไม้สำหรับสร้างบ้านเรือนและของป่า ผลผลิตจากป่าที่ชาวบ้านนิยมนำมาใช้ประโยชน์มากที่สุดได้แก่ เห็ดป่า โดยเฉพาะเห็ดโคน การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนโนนเขาใหญ่ทั้งเพื่อใช้ในครัวเรือนและเพื่อการค้ามีมูลค่าเท่ากับ 2,588,196 บาท และเฉลี่ย 17,140.37 บาทต่อครัวเรือน

ภัสรา (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการป่าชุมชนให้ยั่งยืนพบว่า การมีป่าที่ชุมชนสามารถเข้าไปจัดการทั้งการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์นั้น เป็นความเชื่อมโยงถึงความคงอยู่ของประโยชน์ที่เกี่ยวพันกันระหว่างคนกับป่า นำมาซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพและแหล่งน้ำ ส่วนการเฝ้าระวังไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าก็นำมาซึ่งความอุดมสมบูรณ์ โดยมีกลไกทางสังคมเป็นเครื่องมือในระบบการจัดการเพื่อนำมาซึ่งความยั่งยืนระหว่างคนและป่า เป็นการบริหารจัดการอย่างเป็นองค์รวมที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบภายนอกและภายในให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกัน การจัดการป่าชุมชนของชุมชนบ้านทุ่งยวนนั้นเป็นการอาศัยปัจจัยหลายประการ ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่การจัดการป่าของชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมความเชื่อและความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ส่งผลให้ป่าคงอยู่เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงทางอาหารจากแหล่งธรรมชาติ รวมถึงไม้ฟืน ไม้ใช้สอย และแหล่งรายได้ ผลผลิตจากป่าที่ชุมชนนำมาใช้ประโยชน์ทั้งพืชและสัตว์ย่อมเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความหลากหลายทางชีวภาพได้เป็นอย่างดี และด้วยความคิดที่ว่าป่าเป็นมรดกที่บรรพบุรุษได้ช่วยกันอนุรักษ์ไว้เพื่อใช้ประโยชน์นี้จะต้องส่งต่อให้ลูกหลานได้ใช้ต่อไปด้วยเท่ากับเป็นการยืนยันถึงความมีอยู่ของผืนป่าในอนาคต

อานนท์ (2551) ศึกษาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สาตอนบน อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนมีการนำผลผลิตจากป่ามาใช้ประโยชน์ โดยมีครัวเรือนตัวอย่างถึง 332 ครัวเรือน และมีครัวเรือนตัวอย่างถึงร้อยละ 65.70 ที่เข้าไปใช้ประโยชน์ผลผลิตจากป่าในพื้นที่อย่างน้อย 1 ประเภท และ ร้อยละ 34.30 ที่ไม่เข้าไปใช้ประโยชน์ใดๆ เลย มูลค่าสุทธิของการใช้ประโยชน์ผลผลิตจากป่าของครัวเรือนตัวอย่างมีค่าเท่ากับ 550,638.95 บาท และพบว่า ไม้ไผ่ เป็นผลผลิตจากป่าที่มีมูลค่ามากที่สุด รองลงมาได้แก่ เห็ด แมลงและผลผลิตจากแมลง หน่อไม้ ก้อยไม้ พืชผักป่า สมุนไพร ไม้พิน สัตว์ป่า และผลไม้ป่า ตามลำดับ และมูลค่าสุทธิจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของครัวเรือนทั้งหมดในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สาตอนบน มีค่าเท่ากับ 2,215,822.80 บาทต่อปี

ณัฐคนัย (2552) ศึกษามูลค่าการใช้ประโยชน์และความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียม: กรณีศึกษาป่าประ กิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การใช้ประโยชน์จากป่าประ ทั้งเพื่อใช้ในครัวเรือนและเพื่อการค้า มีมูลค่าเท่ากับ 1,593,581 บาท/ปี ซึ่งเป็นมูลค่าที่คำนวณจากกลุ่มครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 215 ครัวเรือน ดังนั้นมูลค่าการใช้ประโยชน์รวมของครัวเรือนทั้งหมดจะมีมูลค่าสูงกว่านี้มาก โดยผลผลิตจากป่าที่ชาวบ้านนิยมนำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ ลูกประ ซึ่งจะเก็บหาได้ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. แบบสัมภาษณ์
2. กระดาษและอุปกรณ์เครื่องเขียน
3. เครื่องคอมพิวเตอร์
4. แฟรชไดร์บันทึกข้อมูล
5. กล้องถ่ายรูป
6. เครื่องมือสื่อสาร

วิธีการ

การศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ของราษฎรบ้านเขาเขียว ปริมาณการใช้ประโยชน์ของป่าของราษฎร มูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า และการนำของป่ามาแปรรูป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

1. มูลค่าการใช้ประโยชน์ของราษฎรบ้านเขาเขียว โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของของป่า รายละเอียดเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชุมชนบ้านเขาเขียวและของป่าที่

ราษฎรนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพิจารณาจากการอยู่อาศัยและการพึ่งพิงทรัพยากรของราษฎรในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านเขาเขียว โดยการรวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ

2. มูลค่าการแปรรูปของป่าของราษฎรบ้านเขาเขียว โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปของป่า รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิต และการจัดจำหน่ายของป่าที่ราษฎรได้ทำการแปรรูปแล้ว จะเป็นการเพิ่มมูลค่าของของป่าที่ราษฎรนำมาใช้ประโยชน์ โดยการรวบรวมเอกสารทางวิชาการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

1. ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลทั่วไป ปริมาณการใช้ประโยชน์ของป่าและข้อมูลด้านมูลค่าการใช้ประโยชน์ของราษฎรบ้านเขาเขียว การศึกษาในประเด็นนี้ จะใช้แบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ก) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจ สังคมของราษฎร จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของราษฎร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมของราษฎร อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ต่อปี รายจ่ายต่อปี การถือครองที่ดิน ความเชื่อมั่นในคณะกรรมการป่าชุมชน ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร และการเข้าร่วมการฝึกอบรมหรือดูงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มูลค่าการใช้ประโยชน์ด้านการเก็บหาของป่า ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการเก็บหาของป่าแต่ละชนิดมาใช้ประโยชน์ รายได้ที่ได้จากการนำของป่าไปจำหน่าย และค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่าเสื่อมของอุปกรณ์ในการให้ได้มาซึ่งของป่า

2. มูลค่าการแปรรูปของป่าเพื่อการค้า การศึกษาในประเด็นนี้ จะใช้แบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ข) ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการแปรรูปของป่ามาใช้ประโยชน์ รายได้ และค่าใช้จ่ายในการแปรรูปของป่า และความต้องการใช้ทรัพยากรเพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปของราษฎร

ขนาดของประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

จากข้อมูลเบื้องต้นของราษฎรบ้านเขาเขียว พบว่า มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 199 คนในจำนวน 54 ครัวเรือน ทำการคำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้หน่วยวิเคราะห์ระดับครัวเรือน ซึ่งใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ดังนี้

$$n = \frac{\chi^2 Np(1-p)}{e^2 (N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

โดย

- n = ขนาดตัวอย่าง
- N = ขนาดของประชากร (54 ครัวเรือน)
- e = ระดับความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (กำหนด $e = 0.05$)
- χ^2 = ค่าไคสแควร์ ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% มีค่าเท่ากับ 3.84
- p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (กำหนด $p = 0.5$)

จากสูตรจะได้ขนาดตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 48 ครัวเรือน แต่จากการศึกษาจริงพบว่า บ้านเขาเขียวมีราษฎรอาศัยอยู่ทั้งสิ้น 36 ครัวเรือนเท่านั้น จึงทำการศึกษาทั้งหมด

การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของราษฎรบ้านเขาเขียว ซึ่งมีทั้งคำถามแบบปลายเปิด และ ปลายปิด โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

1.1 แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ใช้ถามราษฎรที่มีการเก็บหาของป่า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของราษฎรบ้านเขาเขียว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับของป่า ประกอบด้วย การเก็บหาของป่ามาใช้ประโยชน์ ปริมาณการใช้ประโยชน์ของป่า และมูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า ซึ่งจะแบ่งตามประเภทของป่าที่มีในพื้นที่ ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา และแรงงาน

1.2 แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ใช้ถามราษฎรที่นำของป่ามาแปรรูป แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการแปรรูปของป่า

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการแปรรูปของป่าเป็นผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย ปริมาณที่ใช้ในการแปรรูป ความต้องการวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการแปรรูป อุปกรณ์ที่ใช้ในการแปรรูปของป่า และแรงงานที่ใช้ในการแปรรูปของป่า

2. การทดสอบแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการสัมภาษณ์ราษฎรบ้านเขาพระ จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นได้ของแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ การหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของคำถามเกี่ยวกับความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน และการหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน โดยใช้วิธีการ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson's) โดยใช้สูตร KR-20 (พวงรัตน์, 2543) ค่าที่ได้จะมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.6 ถึงจะยอมรับได้เมื่อทำการทดสอบเกี่ยวกับ ความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9 (ตารางผนวกที่ 1) มีค่าความเชื่อมั่นสูง และ ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9 (ตารางผนวกที่ 2) มีค่าความเชื่อมั่นสูง (เกียรติสุดา, 2552)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. มูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า ในป่าชุมชนบ้านเขาเขียว เมื่อทำการเก็บข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาป้อนลงคอมพิวเตอร์เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของรายการค่าสถิติที่ใช้ เช่น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของรายการ

1.2 การให้คะแนนความเชื่อถือเป็นบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน จะให้คะแนนดังนี้ ถ้าตอบว่า “ใช่” ให้คะแนนเป็น 1 และตอบว่า “ไม่ใช่” ให้คะแนนเป็น 0 ระดับความเชื่อถือเป็นบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน โดยทำการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ถ้าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าระดับความเชื่อถือเป็นบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชนมีสูง และคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าระดับความเชื่อถือเป็นบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชนต่ำ

1.3 การให้คะแนนความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน จะให้คะแนน ดังนี้ ถ้าตอบว่า “ใช่” ให้คะแนนเป็น 1 และตอบว่า “ไม่ใช่” ให้คะแนนเป็น 0 ระดับความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน โดยทำการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ถ้าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าระดับความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนสูง และคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าระดับความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนต่ำ

1.4 การวิเคราะห์มูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า โดยใช้มูลค่าตลาดในการประเมินค่านี้ จะคำนึงถึง “มูลค่าสุทธิ” โดยนำมูลค่าของป่าที่หามาได้หักออกด้วยต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งของป่านั้นๆ และค่าใช้จ่ายในการขาย (ถ้ามี) (สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้ และศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์, 2541) โดยมีรายละเอียดดังนี้

มูลค่าสุทธิจากการใช้ประโยชน์ของป่า = มูลค่าของป่าที่หามาได้ - ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด

โดยที่ มูลค่าของป่าที่หามาได้ = (ปริมาณของป่าที่ใช้บริโภคในครัวเรือน × ราคาตลาด) + (ปริมาณ
ของป่าที่ขาย × ราคาขาย)

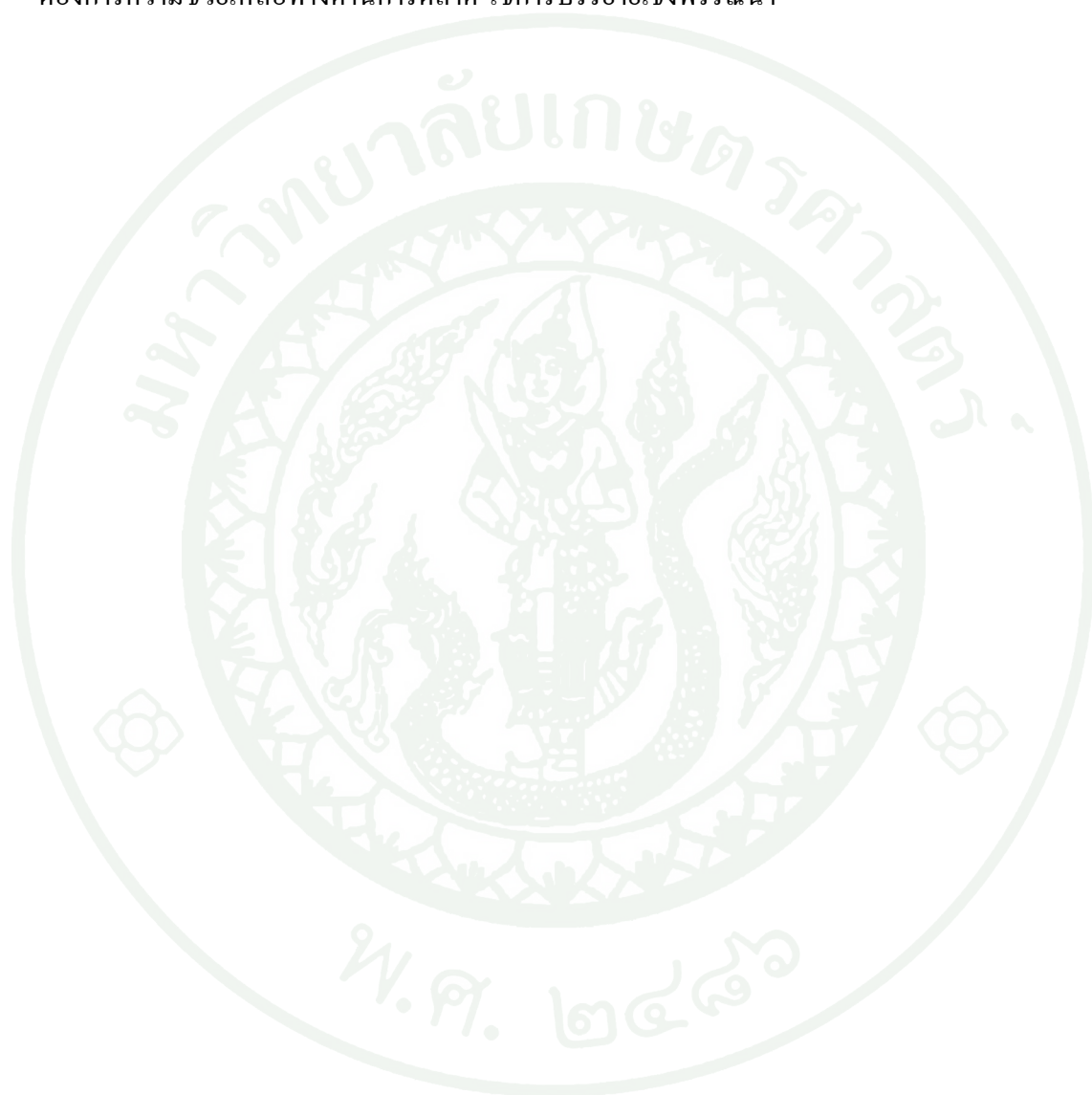
ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด = ค่าใช้จ่ายในการให้ได้มาซึ่งของป่าทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็น
ตัวเงิน + ค่าใช้จ่ายในการขายของป่าทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

ในกรณีที่ของป่าถูกขายและใช้ในหมู่บ้าน ราคาที่ใช้ในการประเมินจะใช้ราคาในหมู่บ้านที่
ทำการซื้อขายกัน แต่หากขายในตลาดอื่นหรือพื้นที่อื่น เช่น ตลาดในอำเภอ ตลาดในพื้นที่จังหวัดอื่น
เป็นต้น ราคาที่ใช้ก็จะเป็นราคาที่ขายได้ในตลาดนั้นๆ สำหรับค่าใช้จ่ายที่มีทั้งค่าใช้จ่ายในการให้
ได้มาซึ่งของป่า และค่าใช้จ่ายในการนำของป่าไปขายนั้น จะต้องรวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินและ
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ค่าจ้างแรงงาน และค่าเสียโอกาสของรายได้ในครัวเรือน เป็น
ค่าใช้จ่ายที่ต้องรวมเข้าในการประเมินค่าสุทธิของมูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า ส่วนเครื่องมือและ
อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ จะคิดค่าใช้จ่ายในรูปของค่าเสื่อมราคา มูลค่าสุทธิจากการใช้ประโยชน์ของป่า
ทั้งหมด คือ การรวมของมูลค่าสุทธิจากการใช้ประโยชน์ของป่าแต่ละประเภทรวมกัน

2. การแปรรูปของป่าเป็นผลิตภัณฑ์ในชุมชนบ้านเขาเขียว เมื่อทำการสัมภาษณ์และ
รวบรวมข้อมูลเสร็จ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลมาใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการแปรรูปของป่า ได้แก่ ชื่อสถานประกอบการ ที่ตั้ง การ
เริ่มดำเนิน ลักษณะการประกอบการ เงินลงทุน ของป่าที่นำมาแปรรูปจากป่าชุมชน การเรียนรู้
วิธีการแปรรูป การได้รับการส่งเสริมฝึกอบรมวิธีการแปรรูปของป่าจากหน่วยงานรัฐหรือเอกชน
การได้รับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ เกี่ยวกับการแปรรูปของป่าจากหน่วยงานรัฐหรือเอกชน ใช้การ
บรรยายเชิงพรรณนา

2.2 ข้อมูลการแปรรูปของป่าเป็นผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ชนิดผลิตภัณฑ์ที่แปรรูป ปริมาณ วัตถุดิบที่ใช้ ราคาวัตถุดิบที่นำมาแปรรูป แหล่งที่มาของวัตถุดิบ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ ขั้นตอน การแปรรูป อุปกรณ์ที่ใช้ในการแปรรูป จำนวนแรงงานที่ใช้ การจัดจำหน่ายสินค้า และความ ต้องการความช่วยเหลือทางด้านการตลาด ใช้การบรรยายเชิงพรรณนา

ผลและวิจารณ์

การศึกษามูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่าในป่าชุมชนบ้านเขาเจ็ย ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งผลการวิจัยศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของราษฎร ประกอบด้วยสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ของราษฎร

ส่วนที่ 2 ปริมาณการใช้ประโยชน์และมูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า

ส่วนที่ 3 ลักษณะการใช้ประโยชน์การแปรรูปของป่า

รายละเอียดของผลการศึกษามีดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของราษฎร

การศึกษารั้งนี้ ได้สัมภาษณ์ราษฎรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเขาเจ็ย หมู่ที่ 9 ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนราษฎรที่ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด 36 ครั้วเรือน ผลการศึกษามีดังนี้

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎร

1. เพศของราษฎร จากการศึกษาพบว่า ราษฎรเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.78 และเพศชาย ร้อยละ 47.22 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เพศของราษฎร

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	19	52.78
ชาย	17	47.22
รวม	36	100.00

2. อายุจากการศึกษาพบว่า ราษฎรมีอายุเฉลี่ย 45.25 ปี โดยราษฎรมีอายุมากที่สุด คือ 74 ปี และอายุน้อยที่สุด คือ 26 ปี ซึ่งมีช่วงอายุของราษฎรที่พบมากที่สุด คือ 31-40 ปี และ 41-50 ปี จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 30.56 รองลงมา มีอายุ 51-60 ปี มากกว่า 60 ปี และ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.44, 11.11 และ 8.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 อายุของราษฎร

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30	3	8.33	อายุเฉลี่ย 45.25 ปี
31-40	11	30.56	มากที่สุด 74 ปี
41-50	11	30.56	น้อยที่สุด 26 ปี
51-60	7	19.44	
มากกว่า 60 ขึ้นไป	4	11.11	
รวม	36	100.00	

3. สถานภาพทางครัวเรือน จากการศึกษพบว่า ราษฎรที่ทำการศึกษส่วนใหญ่มีสถานภาพ เป็น แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 52.78 รองลงมา คือ พ่อบ้าน คิดเป็นร้อยละ 41.66 และลูกกับลูกสะใภ้ จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.78 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 สถานภาพของราษฎร

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แม่บ้าน	19	52.78
พ่อบ้าน	15	41.66
ลูก	1	2.78
สะใภ้	1	2.78
รวม	36	100.00

4. การศึกษา จากการศึกษาพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.22, 13.89 และ 2.78 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การศึกษาของราษฎร

ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	22	61.11
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	22.22
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5	13.89
ปริญญาตรี	1	2.78
รวม	36	100.00

5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนที่ราษฎรอยู่อาศัยเป็นครัวเรือนขนาดกลาง มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.50 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด คือ 10 คน และ น้อยที่สุด คือ 1 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พบมากที่สุด คือ 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 - 3 คน และ ตั้งแต่ 7 คน ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ 11.11 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1-3	12	33.33	เฉลี่ย 4.50 คน
4-6	20	55.56	มากที่สุด 10 คน
ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป	4	11.11	น้อยที่สุด 1 คน
รวม	36	100.00	

6. ตำแหน่งหรือหน้าที่ทางสังคม จากการศึกษาพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 72.22 และมีตำแหน่งหรือหน้าที่ทางสังคม เพียงร้อยละ 27.78 (ตารางที่ 6) โดยมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 6 ตำแหน่งหรือหน้าที่ทางสังคมของราษฎร

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ทางสังคม	26	72.22
มีตำแหน่งหรือหน้าที่ทางสังคม	10	27.78.
- คณะกรรมการป่าชุมชน	4	11.11
- คณะกรรมการป่าชุมชน,คณะกรรมการหมู่บ้าน	2	5.56

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- คณะกรรมการป่าชุมชน,คณะกรรมการหมู่บ้าน,อบต.	2	5.56
- คณะกรรมการหมู่บ้าน	1	2.78
- อบต.	1	2.78
รวม	36	100.00

7. อาชีพหลัก จากการศึกษาพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพหลัก ทำนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมาประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 36.11 และค้าขาย แม่บ้าน และอื่นๆ (เลี้ยงเป็ด พนักงานชลประทาน และพนักงานบริษัท) มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.33 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 อาชีพหลักของราษฎร

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำนา	14	38.89
รับจ้างทั่วไป	13	36.11
ค้าขาย	3	8.33
แม่บ้าน	3	8.33
อื่นๆ	3	8.33
รวม	36	100.00

8. อาชีพรอง จากการศึกษาพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพรองคิดเป็นร้อยละ 55.56 โดยประกอบอาชีพรองเก็บของป่า คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีอาชีพเก็บของเก่า และรับซื้อของป่า จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.78 และไม่มีอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 44.44 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 อาชีพครองของราษฎร

อาชีพครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มี	16	44.44
มี	20	55.56
- เกือบของป่า	18	50.00
- เกือบของเก่า	1	2.78
- รับซื้อของป่า	1	2.78
รวม	36	100.00

9. รายได้ในครัวเรือน จากการศึกษา รายได้ในครัวเรือนของราษฎรพบว่า มีรายได้เฉลี่ย 204,056 บาท/ปี มากที่สุด คือ 900,000 บาท/ปี และน้อยที่สุดคือ 36,000 บาท/ปี โดยราษฎรส่วนใหญ่มีรายได้ 100,000-200,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 44.45 รองลงมา มีรายได้ในครัวเรือนมากกว่า 200,000 บาท/ปี และ น้อยกว่า 100,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ 22.22 ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 รายได้ในครัวเรือนของราษฎร

รายได้ (บาท/ปี)	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
น้อยกว่า 100,000	8	22.22	เฉลี่ย 204,056 บาท/ปี
100,000-200,000	16	44.45	มากที่สุด 900,000 บาท/ปี
มากกว่า 200,000	12	33.33	น้อยที่สุด 36,000 บาท/ปี
รวม	36	100.00	

10. รายจ่ายในครัวเรือน จากการศึกษา รายจ่ายในครัวเรือนของราษฎร พบว่า มีรายจ่ายโดยเฉลี่ย 151,908 บาทต่อปี มีรายจ่ายมากที่สุด คือ 600,000 บาท/ปี และน้อยที่สุด 24,000 บาท/ปี โดยราษฎรส่วนใหญ่มีรายจ่าย น้อยกว่า 100,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 44.45 รองลงมา มีรายจ่ายในครัวเรือน 100,000-200,000 บาท/ปี และ มากกว่า 200,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ 22.22 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 รายจ่ายในครัวเรือนของราษฎร

รายจ่าย (บาท/ปี)	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
น้อยกว่า 100,000	16	44.45	เฉลี่ย 151,908 บาท/ปี
100,000-200,000	12	33.33	มากที่สุด 600,000 บาท/ปี
มากกว่า 200,000	8	22.22	น้อยที่สุด 24,000 บาท/ปี
รวม	36	100.00	

11. สภาวะทางการเงิน จากการศึกษาพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 69.44 โดยทำการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน รองลงมา มีเงินออม และมีรายได้พอดีกับรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ 13.89 ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 สภาวะทางการเงินในครัวเรือนของราษฎร

สภาวะการเงิน	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
มีหนี้สิน	25	69.44
มีเงินออม	6	16.67
รายได้พอดีกับรายจ่าย	5	13.89
รวม	36	100.00

12. การถือครองที่ดิน จากการศึกษาพบว่า บ้านเขาเขียวเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดเล็ก ราษฎรส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเองซึ่งตกทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ คิดเป็นร้อยละ 63.89 โดยมีพื้นที่ถือครอง น้อยกว่า 1 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา มีพื้นที่ถือครอง 1 – 10 ไร่ และมากกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 5.56 ตามลำดับ และพบว่าราษฎรไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 36.11 โดยราษฎรมีพื้นที่เฉลี่ย 1.95 ไร่ มากที่สุด คือ 20.50 ไร่ น้อยที่สุด ไม่มี (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การถือครองที่ดินของราษฎร

การถือครองที่ดิน	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ไม่มีที่ดินถือครอง	13	36.11	เฉลี่ย 1.95 ไร่
มีที่ดินถือครอง	23	63.89	มากที่สุด 20.50 ไร่
- น้อยกว่า 1 ไร่	12	33.33	น้อยที่สุด ไม่มี
- 1-10 ไร่	9	25.00	
- มากกว่า 10 ไร่	2	5.56	
รวม	36	100.00	

13. ความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน จากการศึกษาพบว่า ราษฎรมีความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน ทั้งหมด คือ ข้อ 2 ท่านรู้สึกพอใจกับผลงานของคณะกรรมการป่าชุมชน และ ข้อ 6 ท่านมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู บำรุง ดูแลรักษาป่าชุมชน เพราะได้รับการประชาสัมพันธ์จากคณะกรรมการป่าชุมชน ข้อ 8 คณะกรรมการป่าชุมชนควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารจัดการ และอนุรักษ์ป่าชุมชน และ ข้อ 9 คณะกรรมการป่าชุมชนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมแก่สมาชิกชุมชนอย่างเสมอภาค รองลงมาที่ราษฎรมีความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน คือ ข้อ 1 ท่านรู้สึกศรัทธาและได้พบปะกับกรรมการป่าชุมชนบ่อยๆ ข้อ 5 ราษฎรสามารถจัดการ ดูแล ป่าชุมชนได้เองโดยไม่ต้องอาศัยคณะกรรมการป่าชุมชน จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 97.22 ข้อ 4 ท่านมีความมั่นใจในความรู้ ความสามารถของคณะกรรมการป่าชุมชน ข้อ 7 คณะกรรมการป่าชุมชนมีความเอาจริง เอาจังกับ การบริหาร จัดการ

ป่าชุมชนเป็นอย่างดี จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 72.22 ข้อ 10 ผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป่าชุมชนเป็นที่ยอมรับ ทำให้ราษฎรเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและอนุรักษ์ป่าชุมชน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และข้อ 3 ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน เพราะคณะกรรมการป่าชุมชนมีความน่าเชื่อถือ คิดเป็นร้อยละ 44.44 โดยมีคะแนนความน่าเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน มากที่สุด 10 คะแนน น้อยที่สุด 4 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 8.50 คะแนน (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชนของราษฎร

ความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.ท่านรู้สึกศรัทธาและได้พบปะกับกรรมการป่าชุมชนบ่อยๆ	35	97.22	1	2.78
2.ท่านรู้สึกพอใจกับผลงานของคณะกรรมการป่าชุมชน	36	100.00	0	0.00
3.ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน เพราะคณะกรรมการป่าชุมชนมีความน่าเชื่อถือ	16	44.44	20	55.56
4.ท่านมีความมั่นใจในความรู้ ความสามารถของคณะกรรมการป่าชุมชน	26	72.22	10	27.78
5.ราษฎรสามารถจัดการ ดูแล ป่าชุมชนได้เองโดยไม่ต้องอาศัยคณะกรรมการป่าชุมชน	35	97.22	1	2.78
6.ท่านมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู บำรุง ดูแลรักษาป่าชุมชน เพราะได้รับการประชาสัมพันธ์จากคณะกรรมการป่าชุมชน	36	100.00	0	0.00
7.คณะกรรมการป่าชุมชนมีความเอาจริง เอาจังกับ การบริหาร จัดการป่าชุมชนเป็นอย่างดี	26	72.22	10	27.78
8.คณะกรรมการป่าชุมชนควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารจัดการ และอนุรักษ์ป่าชุมชน	36	100.00	0	0.00

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ความเชื่อถือนับบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9.คณะกรรมการป่าชุมชนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมแก่สมาชิกชุมชนอย่างเสมอภาค	36	100.00	0	0.0
10.ผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป่าชุมชนเป็นที่ยอมรับ ทำให้ราษฎรเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และอนุรักษ์ป่าชุมชน	24	66.67	12	33.33
ต่ำสุด 4 คะแนน สูงสุด 10 คะแนน เฉลี่ย 8.50 คะแนน				

14. ระดับความเชื่อถือนับบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน จากการศึกษาพบว่า ราษฎรบ้านเขาเหียวมีความเชื่อถือนับบาทของคณะกรรมการป่าชุมชนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 58.33 และมีความเชื่อถือนับบาทของคณะกรรมการป่าชุมชนอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 41.67 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ระดับความเชื่อถือนับบาทของคณะกรรมการป่าชุมชนของราษฎร

ระดับความเชื่อถือนับบาทของ คณะกรรมการป่าชุมชนของราษฎร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำ	15	41.67
สูง	21	58.33
รวม	36	100.00

15. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จากการศึกษาพบว่า ราษฎรไม่เคยเข้าร่วมเป็นสมาชิกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 77.78 และเคยเข้าร่วมเป็นสมาชิกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 22.22 โดยทั้งหมดเป็นคณะกรรมการป่าชุมชน (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎร

การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	8	22.22
ไม่เคย	28	77.78
รวม	36	100.00

16. ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน จากการศึกษาพบว่า ราษฎรตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนถูกทั้งหมด คือ ข้อ 1 ป่าชุมชน คือ ป่าไม้ที่ประชาชนรักษาไว้เพื่อประโยชน์ของชุมชน ข้อ 2 การฟื้นฟูดูแลรักษาป่าชุมชนเป็นการอนุรักษ์ ดิน น้ำ และสัตว์ป่าด้วย ข้อ 5 การดูแลรักษาป่าชุมชนที่ได้ผลดี คือ การให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าด้วย ข้อ 7 ราษฎรไม่สามารถนำของหวงห้าม เช่น น้ำผึ้ง ออกจากป่าชุมชนก่อนได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชน และ ข้อ 9 ห้ามตัดไม้ และแปรรูปไม้ทุกชนิดในเขตป่าชุมชนก่อนได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชน รองลงมาความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนที่ราษฎรตอบถูก คือ ข้อ 8 ราษฎรในชุมชนสามารถเข้าไปจับจองพื้นที่ในเขตป่าชุมชนได้ คิดเป็นร้อยละ 94.44 ข้อ 3 หากคนในป่าชุมชนลักลอบตัดไม้หรือหาของป่าในเขตป่าชุมชนจะไม่มีกรลงโทษ ข้อ 4 การฟื้นฟูดูแลรักษาป่าชุมชนควรเป็นหน้าที่ของเจ้าที่รัฐเท่านั้น และข้อ 10 กฎระเบียบของป่าชุมชนควรถูกกำหนดขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ของรัฐเท่านั้น มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และ ข้อ 6 ผู้หญิง เด็ก และคนสูงอายุ ไม่ควรมีหน้าที่ในการฟื้นฟูดูแลรักษาป่าชุมชน คิดเป็นร้อยละ 86.11 โดยมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน มากที่สุด 10 คะแนน น้อยที่สุด 6 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 9.47 คะแนน (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนของราษฎร

ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ป่าชุมชน คือ ป่าไม้ที่ประชาชนรักษาไว้เพื่อประโยชน์ของชุมชน	36	100.00	0	0.00
2. การฟื้นฟูดูแลรักษาป่าชุมชนเป็นการอนุรักษ์ดิน น้ำ และสัตว์ป่าด้วย	36	100.00	0	0.00
3. หากคนในป่าชุมชนลักลอบตัดไม้หรือหาของป่าในเขตป่าชุมชนจะไม่มีผลกระทบ	32	88.89	4	11.11
4. การฟื้นฟูดูแลรักษาป่าชุมชนควรเป็นหน้าที่ของเจ้าที่รัฐเท่านั้น	32	88.89	4	11.11
5. การดูแลรักษาป่าชุมชนที่ได้ผลดี คือ การให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าด้วย	36	100.00	0	0.00
6. ผู้หญิง เด็ก และคนสูงอายุ ไม่ควรมีหน้าที่ในการฟื้นฟูดูแลรักษาป่าชุมชน	31	86.11	5	13.89
7. ราษฎรไม่สามารถนำของหวงห้าม เช่น น้ำผึ้ง ออกจากป่าชุมชนก่อนได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชน	36	100.00	0	0.00
8. ราษฎรในชุมชนสามารถเข้าไปจับจองพื้นที่ในเขตป่าชุมชนได้	34	94.44	2	5.56
9. ห้ามตัดไม้ และแปรรูปไม้ทุกชนิดในเขตป่าชุมชนก่อนได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชน	36	100.00	0	0.00
10. กฎระเบียบของป่าชุมชนควรถูกกำหนดขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ของรัฐเท่านั้น	32	88.89	4	11.11
ต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 10 คะแนน เฉลี่ย 9.47 คะแนน				

17. ระดับความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน จากการศึกษาพบว่า ราษฎรบ้านเขาเขียวมีความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 83.33 และมีความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ระดับความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนของราษฎร

ระดับความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนของราษฎร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำ	6	16.67
สูง	30	83.33
รวม	36	100.00

18. การได้รับข่าวสารหรือกิจกรรมเกี่ยวกับป่าชุมชนในรอบปีที่ผ่านมา จากการศึกษาพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับป่าชุมชน คิดเป็นร้อยละ 88.89 โดยได้รับข่าวสารหรือกิจกรรมเกี่ยวกับป่าชุมชนจาก คณะกรรมการป่าชุมชน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และได้รับข่าวสารหรือกิจกรรมเกี่ยวกับป่าชุมชนจาก เจ้าหน้าที่ป่าไม้ กับผู้ใหญ่บ้าน จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 27.78 และไม่เคยได้รับข่าวสารหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับป่าชุมชน คิดเป็นร้อยละ 11.11 (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 การได้รับข่าวสารหรือกิจกรรมเกี่ยวกับป่าชุมชนของราษฎรในรอบปีที่ผ่านมา

การได้รับข่าวสาร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับ	4	11.11
ได้รับ	32	88.89
- เจ้าหน้าที่ป่าไม้	10	27.78
- ผู้ใหญ่บ้าน	10	27.78

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การได้รับข่าวสาร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
- คณะกรรมการป่าชุมชน	12	33.33
รวม	36	100.00

19. การเข้าร่วมฝึกอบรมหรือดูงานที่เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ จากการศึกษาพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมหรือดูงานเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 86.11 และเคยเข้าร่วมฝึกอบรมหรือดูงานเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 13.89 (ตารางที่ 19) ซึ่งหัวข้อที่ราษฎรได้เข้าร่วมฝึกอบรมหรือดูงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทรัพยากรไม้ หรือ การดูแลรักษาป่าชุมชน

ตารางที่ 19 การเข้าร่วมฝึกอบรมหรือดูงานที่เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของราษฎร

การฝึกอบรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	5	13.89
ไม่เคย	31	86.11
รวม	36	100.00

ปริมาณและมูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า

การใช้ประโยชน์ของป่า

ของป่าที่ราษฎรเก็บหาบริเวณพื้นที่ป่าชุมชนบ้านเขาเขียว (ตารางที่ 20) สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. ไม้พิน จากการศึกษา พบว่า ราษฎรมีการเก็บหาไม้พิน มีเพียงร้อยละ 22.22 ไม้พินที่ราษฎรเก็บหา คือ ไม้มะขามเทศ คิดเป็นร้อยละ 11.11 รองลงมาคือ ไม้สะแก ไม้สะเดา กับ ไม้อื่นๆ (ไม้ทราบชนิด) จำนวนเท่ากัน และ ไม้กระถิน กับ ไม้มะกล่ำ จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.33, 5.56, 2.78 ตามลำดับ ซึ่งราษฎรมีการเก็บหาไม้พินตลอดปี

2. ไม้ไผ่ จากการศึกษา พบว่า ราษฎรมีการเก็บหาไม้ไผ่ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ไม้ไผ่ที่ราษฎรเก็บหา คือ ไผ่สีสุก คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ ไผ่รวก คิดเป็นร้อยละ 8.33 ซึ่งราษฎรมีการเก็บหาไม้ไผ่ตลอดปี

3. หน่อไม้ จากการศึกษา พบว่า ราษฎรมีการเก็บหาหน่อไม้ คิดเป็นร้อยละ 94.44 หน่อไม้ที่ราษฎรเก็บหา คือ หน่อไม้ไผ่รวก คิดเป็นร้อยละ 91.67 และหน่อไม้ไผ่สีสุก คิดเป็น ร้อยละ 8.33 ซึ่งราษฎรมีการเก็บหาหน่อไม้ช่วงเดือน มิถุนายน – ตุลาคม

4. ผลไม้ป่า จากการศึกษา พบว่า ราษฎรมีการเก็บหาผลไม้ป่า คิดเป็นร้อยละ 25.00 ผลไม้ป่าที่ราษฎรเก็บหา คือ มะกอกป่า คิดเป็นร้อยละ 22.22 รองลงมาคือ มะกัก กับหนามเหยี่ยว จำนวนเท่ากัน และ ชำมะเลียงป่า กับมะขามป้อม จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.33 และ 2.78 ตามลำดับ ซึ่งราษฎรมีการเก็บหาผลไม้ป่าตลอดปี

5. พืชผักป่า จากการศึกษา พบว่า ราษฎรมีการเก็บหาพืชผักป่า คิดเป็นร้อยละ 83.33 พืชป่า ผักที่ราษฎรเก็บหา คือ จี๋เหล็ก คิดเป็นร้อยละ 63.89 รองลงมาคือ สะเดา ย่านาง ยอดมะกอก กีบดอก สลัด จำนวนเท่ากัน ผักเสี้ยน กีบผักเปราะ จำนวนเท่ากัน และผักอีหนู คิดเป็นร้อยละ 61.11, 55.56, 38.89, 8.33 และ 5.56 ตามลำดับ ซึ่งราษฎรมีการเก็บหาพืชผักป่าตลอดปี

6. เห็ด จากการศึกษา พบว่า ราษฎรมีการเก็บหาเห็ด คิดเป็นร้อยละ 88.89 เห็ดที่ราษฎรเก็บหา คือ เห็ดโคน คิดเป็นร้อยละ 86.11 รองลงมาคือ เห็ดรวก และเห็ดเข็มหรือเห็ด โคนเล็ก คิดเป็นร้อยละ 30.56 และ 2.78 ตามลำดับ ซึ่งราษฎรมีการเก็บหาเห็ดช่วงเดือน สิงหาคม – ตุลาคม

7. พืชกินหัว จากการศึกษา พบว่า ราษฎรมีการเก็บหาพืชกินหัว คิดเป็นร้อยละ 5.56 พืชกินหัวที่ราษฎรเก็บหา คือ มันนง คิดเป็นร้อยละ 5.56 ซึ่งราษฎรมีการเก็บหาพืชกินหัวช่วงเดือน พฤศจิกายน – พฤษภาคม

8. แมลงและผลผลิตจากแมลง จากการศึกษา พบว่า ราษฎรมีการเก็บหาแมลงและผลผลิตจากแมลง คิดเป็นร้อยละ 11.11 แมลงและผลผลิตจากแมลงที่ราษฎรเก็บหา คือ น้ำผึ้ง คิดเป็นร้อยละ 8.33 และ จักจั่น คิดเป็นร้อยละ 2.78 ซึ่งราษฎรมีการเก็บหาแมลงและผลผลิตจากแมลงตลอดปี

9. สมุนไพร จากการศึกษา พบว่า ราษฎรมีการเก็บหาสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 50.00 สมุนไพรที่ราษฎรเก็บหา คือ หนอนตายาก คิดเป็นร้อยละ 47.22 รองลงมาคือ งวงช้าง และ โทงเทง คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ 13.89 ตามลำดับ ซึ่งราษฎรมีการเก็บหาสมุนไพรตลอดปี

ตารางที่ 20 จำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่นำของป่ามาใช้ประโยชน์

ประเภทของป่า	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ไม้พุ่ม		
ไม้เคยเก็บหา	28	77.78
เคยเก็บหา*	8	22.22
- ไม้มะขามเทศ	4	11.11
- ไม้สะแก	3	8.33
- ไม้สะเดา	2	5.56
- ไม้กระถิน	1	2.78
- ไม้มะกล่ำ	1	2.78
- ไม้อื่นๆ (ไม้ทราบชนิด)	2	5.56
ไม้ไผ่		
ไม้เคยเก็บหา	24	66.67
เคยเก็บหา*	12	33.33
- ไผ่สีสุก	9	25.00
- ไผ่รวก	3	8.33
หน่อไม้		
ไม้เคยเก็บหา	2	5.56
เคยเก็บหา*	34	94.44
- หน่อไม้ไผ่รวก	33	91.67
- หน่อไม้ไผ่สีสุก	3	8.33
ผลไม้ป่า		
ไม้เคยเก็บหา	27	75.00
เคยเก็บหา*	9	25.00
- มะกอกป่า	8	22.22

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ประเภทของป่า	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
- มะกัก	3	8.33
- หนามเหยี่ยว	3	8.33
- ชำมะเลียงป่า	1	2.78
- มะขามป้อม	1	2.78
พืชผักป่า		
ไม่เคยเก็บหา	6	16.67
เคยเก็บหา*	30	83.33
- จี๋เหล็ก	23	63.89
- สะเดา	22	61.11
- ย่านาง	20	55.56
- ยอดมะกอก	14	38.89
- ดอกสลิด	14	38.89
- ผักเสี้ยน	3	8.33
- ผักเปราะ	3	8.33
- ผักอีหนู	2	5.56
เห็ด		
ไม่เคยเก็บหา	4	11.11
เคยเก็บหา*	32	88.89
- เห็ดโคน	31	86.11
- เห็ดรวก	11	30.56
- เห็ดเข็ม/เห็ดโคนเล็ก	1	2.78
พืชกินหัว		
ไม่เคยเก็บหา	34	94.44

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ประเภทของป่า	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
เคยเก็บหา*	2	5.56
- มัณฑก	2	5.56
แมลงและผลผลิตจากแมลง		
ไม่เคยเก็บหา	32	88.89
เคยเก็บหา*	4	11.11
- น้ำผึ้ง	3	8.33
- จักจั่น	1	2.78
สมุนไพร		
ไม่เคยเก็บหา	18	50.00
เคยเก็บหา*	18	50.00
- หอนตายยาก	17	47.22
- งวงช้าง	6	16.67
- โทงเทง	5	13.89

หมายเหตุ *ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เก็บผลผลิตจากป่าแต่ละประเภทมาใช้ประโยชน์มากกว่า 1 รายการ

รูปแบบและปริมาณการใช้ประโยชน์ของป่า

รูปแบบการใช้ประโยชน์ของป่าในครัวเรือน พบว่ามีการนำของป่ามาบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครัวเรือน แยกรูปแบบการใช้ประโยชน์ และปริมาณของป่ารายชนิด มีรายละเอียดดังนี้

1. ไม้พืน จากการศึกษพบว่า ราษฎรมีการเก็บหาไม้พืนมีปริมาณ 18.80 ลูกบาศก์เมตร/ปี เพื่อนำมาใช้ในครัวเรือน ได้แก่ ไม้อื่นๆ (ไม้ทราบชนิด) ไม้มะขามเทศ ไม้สะเดา ไม้สะแก ไม้มะกั่ว และไม้กระถิน (ตารางผนวกที่ ข3) ซึ่งมูลค่าของไม้พืนที่ราษฎรเก็บหาได้เท่ากับ 16,920 บาท/ปี (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ปริมาณและมูลค่าของไม้พืนที่ราษฎรเก็บหา

ชนิดของ ไม้พืน	หน่วย	ปริมาณไม้พืนที่เก็บหา			ราคา (บาท/ ลบ.ม.)	มูลค่าของไม้พืนที่เก็บหา (บาท)		
		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม
ไม้อื่นๆ	ลบ.ม./ปี	9.60	-	9.60	900	8,640	-	8,640
ไม้มะขามเทศ	ลบ.ม./ปี	5.04	-	5.04	900	4,536	-	4,536
ไม้สะเดา	ลบ.ม./ปี	2.60	-	2.60	900	2,340	-	2,340
ไม้สะแก	ลบ.ม./ปี	1.14	-	1.14	900	1,026	-	1,026
ไม้มะกั่ว	ลบ.ม./ปี	0.30	-	0.30	900	270	-	270
ไม้กระถิน	ลบ.ม./ปี	0.12	-	0.12	900	108	-	108
รวม	ลบ.ม./ปี	18.80	-	18.80		16,920	-	16,920

2. ไม้ไผ่ จากการศึกษพบว่า ราษฎรมีการเก็บหาไม้ไผ่มีปริมาณ 273 ลำ/ปี เพื่อนำมาใช้ในครัวเรือน โดยไม้ไผ่ที่เก็บหามาใช้ ได้แก่ ไม้ไผ่สีสุก และไม้ไผ่รวก (ตารางผนวกที่ ข3) ซึ่งมูลค่าของไม้ไผ่ที่ราษฎรเก็บหาได้เท่ากับ 5,090.00 บาท/ปี (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ปริมาณและมูลค่าของไม้ไฟที่ราษฎรเก็บหา

ชนิดของ ไม้ไฟ	หน่วย	ปริมาณไม้ไฟที่เก็บหา			ราคา (บาท/ ลำ)	มูลค่าของไม้ไฟที่เก็บหา (บาท)		
		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม
ไฟสีสุก	ลำ/ปี	236.00	-	236.00	20	4,720.00	-	4,720.00
ไฟรวก	ลำ/ปี	37.00	-	37.00	10	370.00	-	370.00
รวม	ลำ/ปี	273.00	-	273.00		5,090.00	-	5,090.00

3. หน่อไม้ จากการศึกษาพบว่า ราษฎรมีการเก็บหาหน่อไม้มีปริมาณ 12,924.00 กิโลกรัม/ปี เพื่อนำมาใช้บริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน ได้แก่ หน่อไม้ไฟรวก และหน่อไม้ไฟสีสุก (ตารางผนวกที่ ข3) ซึ่งมูลค่าของหน่อไม้ที่ราษฎรเก็บหาเพื่อใช้ในครัวเรือนมีมูลค่าเท่ากับ 61,720 บาท/ปี เพื่อจำหน่ายมีมูลค่าเท่ากับ 132,450 บาท/ปี และมีมูลค่ารวมทั้งสิ้นเท่ากับ 194,170.00 บาท/ปี (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ปริมาณและมูลค่าของหน่อไม้ที่ราษฎรเก็บหา

ชนิดของ หน่อไม้	หน่วย	ปริมาณหน่อไม้ที่เก็บหา			ราคา (บาท/ กก.)	มูลค่าของหน่อไม้ที่เก็บหา (บาท)		
		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม
หน่อไม้ไฟ รวก	กก./ปี	4,063.00	8,830.00	12,893.00	15	60,945.00	132,450.00	193,395.00
หน่อไม้ไฟ สีสุก	กก./ปี	31.00	-	31.00	25	775.00	-	775.00
รวม	กก./ปี	4,094.00	8,830.00	12,924.00		61,720.00	132,450.00	194,170.00

4. ผลไม้ป่า จากการศึกษาพบว่า ราษฎรมีการเก็บหาผลไม้ป่ามีปริมาณ 130.90 กิโลกรัม/ปี เพื่อนำมาใช้บริโภคในครัวเรือน ได้แก่ มะกอกป่า มะกัก มะขามป้อม หนามเหยี่ยว และชำมะเถียงป่า (ตารางผนวกที่ ข3) ซึ่งมูลค่าของผลไม้ป่าที่ราษฎรเก็บหาได้เท่ากับ 2,988.50 บาท/ปี (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ปริมาณและมูลค่าของผลไม้ป่าที่ราษฎรเก็บหา

ชนิดของ ผลไม้ป่า	หน่วย	ปริมาณผลไม้ป่าที่เก็บหา			ราคา (บาท/กก.)	มูลค่าของผลไม้ป่าที่เก็บหา (บาท)		
		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม
มะกอกป่า	กก./ปี	79.00	-	79.00	20.00	1,580.00	-	1,580.00
มะกัก	กก./ปี	38.00	-	38.00	5.00	190.00	-	190.00
มะขามป้อม	กก./ปี	10.00	-	10.00	120.00	1,200.00	-	1,200.00
หนามเหยี่ยว	กก./ปี	3.70	-	3.70	5.00	18.50	-	18.50
ชำมะเถียงป่า	กก./ปี	0.20	-	0.20	0.00	0.00	-	0.00
รวม	กก./ปี	130.90	-	130.90		2,988.50	-	2,988.50

5. พืชผักป่า จากการศึกษาพบว่า ราษฎรมีการเก็บหาพืชผักป่ามีปริมาณ 709.90 กิโลกรัม/ปี เพื่อนำมาใช้บริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน ได้แก่ ขี้เหล็ก ย่านาง สะเดา ขอดมะกอก ดอกสลิด ผักเสี้ยน ผักเปราะ และผักอื่น (ตารางผนวกที่ ข3) ซึ่งมูลค่าของพืชผักป่าที่ราษฎรเก็บหาเพื่อใช้ในครัวเรือนเท่ากับ 21,960 บาท/ปี เพื่อจำหน่ายมีมูลค่าเท่ากับ 11,355 บาท/ปี และมูลค่ารวมทั้งสิ้นเท่ากับ 33,315.00 บาท/ปี (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ปริมาณและมูลค่าของพืชผักป่าที่ราษฎรเก็บหา

ชนิดของ พืชผักป่า	หน่วย	ปริมาณพืชผักป่าที่เก็บหา			ราคา (บาท/ กก.)	มูลค่าของพืชผักป่าที่เก็บหา (บาท)		
		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม
ขี้เหล็ก	กก./ปี	150.50	148.00	298.50	30.00	4,515.00	4,440.00	8,955.00
ย่านาง	กก./ปี	27.80	188.00	215.80	25.00	695.00	4,700.00	5,395.00
สะเดา	กก./ปี	87.30	20.00	107.30	100.00	8,730.00	2,000.00	10,730.00
ยอดมะกอก	กก./ปี	37.40	4.30	41.70	50.00	1,870.00	215.00	2,085.00
ดอกสลิด	กก./ปี	24.10	-	24.10	150.00	3,615.00	-	3,615.00
ผักเสี้ยน	กก./ปี	9.00	-	9.00	50.00	450.00	-	450.00
ผักเปราะ	กก./ปี	8.00	-	8.00	20.00	160.00	-	160.00
ผักอีหนู	กก./ปี	5.50	-	5.50	350.00	1,925.00	-	1,925.00
รวม	กก./ปี	349.60	360.30	709.90		21,960.00	11,355.00	33,315.00

6. เห็นจากการศึกษาพบว่า ราษฎรมีการเก็บหาเห็ดมีปริมาณ 741.20 กิโลกรัม/ปี เพื่อนำมาใช้บริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน ได้แก่ เห็ดโคน เห็ดรวก เห็ดเข็มเล็กหรือเห็ดโคนเล็ก (ตารางผนวกที่ ข3) ซึ่งมูลค่าของเห็ดที่ราษฎรเก็บหาเพื่อใช้ในครัวเรือนเท่ากับ 32,050 บาท/ปี เพื่อจำหน่ายมีมูลค่าเท่ากับ 253,000 บาท/ปี และมูลค่ารวมทั้งสิ้นเท่ากับ 285,050.00 บาท/ปี (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ปริมาณและมูลค่าของเห็ดที่ราษฎรเก็บหา

ชนิดของ เห็ด	หน่วย	ปริมาณเห็ดที่เก็บหา			ราคา (บาท/ กก.)	มูลค่าของเห็ดที่เก็บหา (บาท)		
		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม
เห็ดโคน	กก./ปี	75.10	628.00	703.10	400.00	30,040.00	251,200.00	281,240.00
เห็ดรวก	กก./ปี	19.10	9.00	28.10	100.00	1,910.00	900.00	2,810.00

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ชนิดของ เห็ด	หน่วย	ปริมาณเห็ดที่เก็บหา			ราคา (บาท/ กก.)	มูลค่าของเห็ดที่เก็บหา (บาท)		
		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม
เห็ดเข็ม/ เห็ดโคนเล็ก	กก./ปี	1.00	9.00	10.00	100.00	100.00	900.00	1,000.00
รวม	กก./ปี	95.20	646.00	741.20		32,050.00	253,000.00	285,050.00

7. พืชกินหัว จากการศึกษาพบว่า ราษฎรมีการเก็บหาพืชกินหัวมีปริมาณ 4 กิโลกรัม/ปี เพื่อนำมาใช้บริโภคในครัวเรือน ได้แก่ มันนง (ตารางผนวกที่ ข3) ซึ่งมูลค่าพืชกินหัวที่ราษฎรเก็บหาได้เท่ากับ 400.00 บาท/ปี (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ปริมาณและมูลค่าของพืชกินหัวที่ราษฎรเก็บหา

ชนิดของ พืชกินหัว	หน่วย	ปริมาณพืชกินหัวที่เก็บหา			ราคา (บาท/กก.)	มูลค่าของพืชกินหัวที่เก็บหา (บาท)		
		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม
มันนง	กก./ปี	4	-	4	100.00	400.00	-	400.00
รวม	กก./ปี	4	-	4		400.00	-	400.00

8. แผลงและผลผลิตจากแผลง จากการศึกษาพบว่า ราษฎรมีการเก็บหาแผลงและผลผลิตจากแผลง ได้แก่ น้ำผึ้ง และจักจั่น (ตารางผนวกที่ ข3) ซึ่งมูลค่าของแผลงและผลผลิตจากแผลงที่ราษฎรเก็บหา เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนเท่ากับ 780 บาท/ปี เพื่อจำหน่ายมีมูลค่าเท่ากับ 28,750 บาท/ปี และมูลค่ารวมทั้งสิ้นเท่ากับ 29,530.00 บาท/ปี (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ปริมาณและมูลค่าของแมลงและผลผลิตจากแมลงที่ราษฎรเก็บหา

ชนิดของ แมลงและ ผลผลิตจาก แมลง	หน่วย	ปริมาณแมลงและผลผลิตจาก แมลงที่เก็บหา			ราคา (บาท/ หน่วย)	มูลค่าของแมลงและผลผลิตจากแมลงที่ เก็บหา (บาท)		
		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม
		น้ำผึ้ง	ขวด/ปี	3.00	115.00	118.00	250.00	750.00
จักจั่น	กก./ปี	0.30	-	0.30	100.00	30.00	-	30.00
รวม						780.00	28,750.00	29,530.00

9. สมุนไพร จากการศึกษาพบว่า ราษฎรมีการเก็บหาสมุนไพรที่มีปริมาณ 415.00 กิโลกรัม/ปี เพื่อนำมาใช้ในครัวเรือน และจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน ได้แก่ หนอนตายยาก โทงเทง วงงช้าง (ตารางผนวกที่ ข3) ซึ่งมูลค่าของสมุนไพรที่ราษฎรเก็บหาเพื่อใช้ในครัวเรือนเท่ากับ 9,100 บาท/ปี เพื่อจำหน่ายมีมูลค่าเท่ากับ 24,600 บาท/ปี และมีมูลค่ารวมทั้งสิ้นเท่ากับ 33,700.00 บาท/ปี (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 ปริมาณและมูลค่าของสมุนไพรที่ราษฎรเก็บหา

ชนิดของ สมุนไพร	หน่วย	ปริมาณสมุนไพรที่เก็บหา			ราคา (บาท/ กก.)	มูลค่าของสมุนไพรที่เก็บหา (บาท)		
		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม		ใช้ใน ครัวเรือน	จำหน่าย	รวม
หนอนตาย ยาก	กก./ปี	71.00	188.00	259.00	100.00	7,100.00	18,800.00	25,900.00
วงงช้าง	กก./ปี	17.00	59.00	76.00	50.00	850.00	2,950.00	3,800.00
โทงเทง	กก./ปี	23.00	57.00	80.00	50.00	1,150.00	2,850.00	4,000.00
รวม	กก./ปี	111.00	250.00	415.00		9,100.00	24,600.00	33,700.00

มูลค่าสุทธิของของป่า

มูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า ในการทำวิจัยครั้งนี้จะใช้ “มูลค่าสุทธิ” โดยนำมูลค่าของป่า ที่หาได้ทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงิน แล้วหักลบด้วยต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งมูลค่าของป่านั้นๆ สำหรับมูลค่าของของป่าที่หามาได้ในครั้งนี้มีมูลค่าทั้งหมด 601,163.50 บาท โดยแยกเป็นมูลค่าของป่าที่จำหน่ายได้ (เป็นตัวเงิน) 450,155.00 บาท และมูลค่าที่ใช้ในครัวเรือน (ไม่เป็นตัวเงินหรือเป็นรายได้แฝง) 151,008.50 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายในการให้ได้มาซึ่งทรัพยากร และค่าใช้จ่ายในการขายนั้นจะรวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน คือ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ จะคิดค่าใช้จ่ายในรูปของค่าเสื่อมราคา ส่วน ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน คือ ค่าเสียโอกาสของราษฎรในการให้ได้มาซึ่งของป่าที่เก็บหา ดังนั้น ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 205,181.60 บาท มูลค่าสุทธิของของป่าที่หามาได้มีค่าเท่ากับ 395,981.9 บาท โดยมีมูลค่าสุทธิต่อครัวเรือนเท่ากับ 10,971.71 บาท โดยคิดเป็นร้อยละ 5.38 ของรายได้เฉลี่ยรายปีต่อครัวเรือนของราษฎร เมื่อจำแนกตามชนิดของของป่าแล้ว พบว่า เห็ด มีมูลค่าสุทธิสูงสุด เท่ากับ 237,040.20 บาท หรือ 6,584.45 บาทต่อครัวเรือน รองลงมาคือ หน่อไม้ มีมูลค่าสุทธิ เท่ากับ 63,025.80 บาท หรือ 1,750.72 บาทต่อครัวเรือน และ พืชกินหัว มีมูลค่าสุทธิน้อยที่สุด เท่ากับ 200.00 บาท หรือ 5.56 บาทต่อครัวเรือน(ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 มูลค่าสุทธิจากการใช้ประโยชน์ของป่าของราษฎร

ชนิดของป่า	มูลค่าที่หามาได้ (บาท)			ค่าใช้จ่ายที่ เกิดขึ้น ทั้งหมด (บาท)	มูลค่าสุทธิ จากการใช้ ประโยชน์ (บาท)	มูลค่าสุทธิ จากการใช้ ประโยชน์ เฉลี่ยต่อ ครัวเรือน (บาท)
	เป็นตัวเงิน	ไม่เป็นตัว เงิน	รวม			
ไม้พุ่ม	-	16,920.0	16,920.00	11,291.00	5,629.00	156.36
ไม้เต็ง	-	5,090.00	5,090.00	1,613.10	3,476.90	68.80
หน่อไม้	132,450.00	61,720.0	194,170.00	131,144.20	63,025.80	1,750.72
ผลไม้ป่า	-	2,988.50	2,988.50	1,158.30	1,830.20	50.83
พืชผักป่า	11,355.00	21,960.00	33,315.00	7,314.60	26,000.40	722.23
เห็ด	253,000.00	32,050.00	285,050.00	48,009.80	237,040.20	6,584.45
พืชกินหัว	-	400.00	400.00	200.00	200.00	5.56
แมลงและผลผลิต						
จากแมลง	28,750.00	780.00	29,530.00	1,275.60	28,254.40	784.84
สมุนไพร	24,600.00	9,100.00	33,700.00	3,175.00	30,525.00	847.92
รวม	450,155.00	151,008.50	601,163.50	205,181.60	395,981.90	10,971.71

ลักษณะการใช้ประโยชน์การแปรรูปของป่า

จากการศึกษาการนำของป่ามาแปรรูปเพื่อจำหน่าย พบว่า มีครัวเรือนที่นำของป่ามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมมี 1 ครัวเรือน มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ

การแปรรูปของป่าของราษฎรบ้านเขาเจ็พ พบว่า มีผู้ประกอบการเพียง 1 ราย ที่มีการแปรรูปของป่า เพื่อเพิ่มมูลค่า โดยใช้หน่อไม้ไผ่รวกเป็นวัตถุดิบ ได้เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ.2550 เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ผลิตภัณฑ์ที่ได้มี 3 ชนิด คือ

1. หน่อไม้ไผ่รวกต้ม (ภาพผนวกที่ ข1) ใช้วัตถุดิบจำนวน 200 กิโลกรัม ราคา 15 บาท/กิโลกรัม เมื่อปอกเปลือกแล้วจะได้หน่อไม้จำนวน 120 กิโลกรัม นำหน่อไม้ที่ปอกแล้วมาล้างน้ำให้สะอาด นำมาใส่หม้อ หม้อละประมาณ 30 กิโลกรัม ใส่น้ำสะอาดลงในหม้อให้ท่วมหน่อไม้ ใส่ใบย่านางประมาณ 1 ชีด นำมาล้างแล้วฉีก ใสลงไปต้มพร้อมกัน ต้มไปเรื่อยๆ จนหน่อไม้สุก รอให้หน่อไม้ที่ต้มแล้วเย็น ทำการใส่ถุง ถุงละ 1 กิโลกรัม (ภาพผนวกที่ ข2) สามารถนำไปใส่ตู้เย็นเก็บไว้รับประทานได้นานหลายเดือน การจำหน่ายผู้ประกอบการทำการจำหน่ายเองในชุมชน ประมาณร้อยละ 20 ในราคากิโลกรัมละ 30 – 35 บาท และมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อร้อยละ 80 ในราคากิโลกรัมละ 40 บาท (ตารางผนวกที่ ข5)

2. หน่อไม้ไผ่รวกอัดถุง (ภาพผนวกที่ ข3) ใช้วัตถุดิบจำนวน 200 กิโลกรัม ราคา 15 บาท/กิโลกรัม เมื่อปอกเปลือกแล้วจะได้หน่อไม้จำนวน 120 กิโลกรัม นำหน่อไม้ที่ปอกแล้วมาล้างน้ำให้สะอาด บรรจุลงถุงพลาสติกร้อน ถุงละ 1 กิโลกรัม รัดด้วยยาง นำไปนึ่งจนหน่อไม้ในถุงสุก พอหน่อไม้ที่นึ่งสุกแล้วเย็น ให้นำถุงร้อนมาสวมทับถุงที่ใส่หน่อไม้ที่นึ่งแล้วอีกชั้นหนึ่ง เพื่อป้องกันถุงที่นึ่งแล้ว แล้วนำมาแขวนไว้ในที่ร่มแล้วอากาศถ่ายเทสะดวก จะสามารถเก็บไว้รับประทานได้นานประมาณ 1 ปี การจำหน่ายผู้ประกอบการทำการจำหน่ายเองในชุมชน ประมาณร้อยละ 20 ราคา

กิโกรัมละ 30 – 35 บาท และมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อร้อยละ 80 ในราคากิโกรัมละ 40 บาท (ตารางผนวกที่ ข5)

3. หน่อไม้ไผ่รวกคอง (ภาพผนวกที่ ข4) ใช้วัตถุดิบจำนวน 250 กิโลกรัม ราคา 15 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อปอกเปลือกแล้วจะได้หน่อไม้จำนวน 165 กิโลกรัม/ปี นำหน่อไม้ที่ปอกแล้วมาล้างน้ำให้สะอาด ทูบให้นิ่ม (แต่อย่าให้ละ) หรือหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ จากนั้นนำมาแช่น้ำเกลือเป็นเวลา 1 วัน นำหน่อไม้ที่ได้มาอัดใส่ขวดพลาสติกขนาด 0.50 มิลลิลิตร (ภาพผนวกที่ ข5) โดยมีเนื้อหน่อไม้คองประมาณ 3 ซีด แล้วนำน้ำเกลือที่ผ่านการต้มแล้วมากรอกใส่ขวด ปิดฝา ตั้งไว้ในที่ร่ม และอากาศถ่ายเทได้สะดวก สามารถเก็บไว้รับประทานได้ประมาณ 1 ปี การจำหน่ายผู้ประกอบการทำการจำหน่ายเองในชุมชนร้อยละ 50 ในราคาขวดละ 10 บาท และผู้ประกอบการนำไปจำหน่ายเองนอกชุมชน หรือมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อร้อยละ 50 ในราคาขวดละ 15 บาท (ตารางผนวกที่ ข5)

การแปรรูปของป่าของผู้ประกอบการได้เรียนรู้มาจากหมู่บ้านอื่นๆ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงหมู่บ้านเขาเขียว ด้วยวิธีการสอบถามวิธีการแปรรูป และสังเกตจากผู้สอน หน่อไม้ไผ่รวกที่นำมาแปรรูปได้มาจากการเก็บหาของผู้ประกอบการจากป่าชุมชนบ้านเขาเขียว มีปริมาณการใช้หน่อไม้ไผ่รวกเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากปีที่ผ่านมา เพราะป่าชุมชนบ้านเขาเขียวมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น และความต้องการหน่อไม้ไผ่รวกของผู้ประกอบการจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ในอีก 5 ปี นับจากนี้ เพราะตลาดยังมีความต้องการผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นทุกปี แต่ผู้ประกอบการยังไม่เคยได้รับการส่งเสริมหรือการฝึกอบรมวิธีการแปรรูปจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเลย และผู้ประกอบการขาดความรู้ทางด้านการตลาด และบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษา มูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่าในป่าชุมชนบ้านเขาเขียว ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของราษฎร

ราษฎรบ้านเขาเขียวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 45.25 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา เป็นครัวเรือนขนาดกลาง มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.5 คน ไม่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ทางสังคม มีอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก และเก็บของป่าเป็นอาชีพรอง ราษฎรมีรายได้เฉลี่ย 204,056.00 บาท/ปี และรายจ่ายเฉลี่ย 151,908.00 บาท/ปี ส่วนใหญ่มีหนี้สิน ราษฎรส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง เฉลี่ย 1.95 ไร่ ราษฎรมีความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน มีคะแนนเฉลี่ย 8.50 คะแนน แต่ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมเป็นสมาชิกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ราษฎรยังมีความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนน้อย มีคะแนนเฉลี่ย 9.47คะแนน ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนจากคณะกรรมการป่าชุมชน และส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมหรือดูงานที่เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

ปริมาณและมูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่า

ราษฎรบ้านเขาเขียวมีการใช้ประโยชน์ของป่าทั้งสิ้น 9 ชนิด ได้แก่ ไม้พุ่ม ไม้ไผ่ หน่อไม้ ผลไม้ป่า พืชผักป่า เห็ด พืชกินหัว เมล็ดและผลผลิตจากเมล็ด และสมุนไพร โดยของป่าที่ราษฎรไปเก็บหามาเพื่อใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ หน่อไม้ คิดเป็นร้อยละ 94.44 และน้อยที่สุด คือ พืชกินหัว มีเพียงร้อยละ 5.56 สำหรับปริมาณและมูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่าแต่ละชนิดมีดังนี้

ไม้พิน พบว่า ราษฎรมีปริมาณการใช้ประโยชน์รวม 18.80 ลูกบาศก์เมตร/ปี มูลค่าการใช้ประโยชน์ไม้พิน มีมูลค่ารวม 16,920.00 บาท มีมูลค่าสุทธิ 5,629.00 บาท และ มีมูลค่าสุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 156.36 บาท/ปี

ไม้ไผ่ พบว่า ราษฎรมีปริมาณการใช้ประโยชน์รวม 273.00 ลำ/ปี มูลค่าการใช้ประโยชน์ไม้ไผ่ มีมูลค่ารวม 5,090.00 บาท มีมูลค่าสุทธิ 3,476.90 บาท และ มีมูลค่าสุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 68.80 บาท/ปี

หน่อไม้ พบว่า ราษฎรมีปริมาณการใช้ประโยชน์รวม 12,924.00 กิโลกรัม/ปี มูลค่าการใช้ประโยชน์หน่อไม้ มีมูลค่ารวม 194,170.00 บาท มีมูลค่าสุทธิ 63,025.80 บาท และ มีมูลค่าสุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 1,750.72 บาท/ปี

ผลไม้ป่า พบว่า ราษฎรมีปริมาณการใช้ประโยชน์รวม 130.90 กิโลกรัม/ปี มูลค่าการใช้ประโยชน์ผลไม้ป่า มีมูลค่ารวม 2,988.50 บาท มีมูลค่าสุทธิ 1,830.20 บาท และ มีมูลค่าสุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 50.83 บาท/ปี

พืชผักป่า พบว่า ราษฎรมีปริมาณการใช้ประโยชน์รวม 709.90 กิโลกรัม/ปี มูลค่าการใช้ประโยชน์พืชผักป่า มีมูลค่ารวม 33,315.00 บาท มีมูลค่าสุทธิ 26,000.40 บาท และ มีมูลค่าสุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 722.23 บาท/ปี

เห็ด พบว่า ราษฎรมีปริมาณการใช้ประโยชน์รวม 741.20 กิโลกรัม/ปี มูลค่าการใช้ประโยชน์เห็ด มีมูลค่ารวม 285,050.00 บาท มีมูลค่าสุทธิ 237,040.20 บาท และ มีมูลค่าสุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 6,584.45 บาท/ปี

พืชกินหัว พบว่า ราษฎรมีปริมาณการใช้ประโยชน์รวม 4.00 กิโลกรัม/ปี มูลค่าการใช้ประโยชน์พืชกินหัว มีมูลค่ารวม 400.00 บาท มีมูลค่าสุทธิ 200.00 บาท และมีมูลค่าสุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 5.56 บาท/ปี

แมลงและผลผลิตจากแมลง พบว่า ราษฎรมีปริมาณการใช้ประโยชน์รวม น้ำผึ้ง 118 ขวดต่อปี และ จักจั่น 0.30 กิโลกรัม/ปี มูลค่าการใช้ประโยชน์แมลงและผลผลิตจากแมลง มีมูลค่ารวม 29,530.00 บาท มีมูลค่าสุทธิ 28,254.40 บาท และมีมูลค่าสุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 784.84 บาท/ปี

สมุนไพร พบว่า ราษฎรมีปริมาณการใช้ประโยชน์รวม 415.00 กิโลกรัม/ปี มูลค่าการใช้ประโยชน์สมุนไพร มีมูลค่ารวม 33,700.00 บาท มีมูลค่าสุทธิ 30,525.00 บาท และมีมูลค่าสุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 847.92 บาท/ปี

มูลค่าการใช้ประโยชน์ทั้งหมดเท่ากับ 601,163.50 บาท มีมูลค่าสุทธิทั้งหมดเท่ากับ 395,981.90 บาท และมีมูลค่าสุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 10,971.71 บาท/ปี

รูปแบบการใช้ประโยชน์การแปรรูปของป่าของราษฎร

ราษฎรบ้านเขาเขียวมีการแปรรูปของป่าเพียง 1 ราย ใช้หน่อไม้ไผ่รวกเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปได้ผลิตภัณฑ์ 3 ชนิด คือ หน่อไม้ไผ่รวกต้ม หน่อไม้ไผ่รวกอัดถุง และหน่อไม้ไผ่รวกดอง เริ่มทำการแปรรูปเมื่อปี พ.ศ.2550 เป็นธุรกิจในครัวเรือน ผู้ประกอบการเรียนการแปรรูปมาจากหมู่บ้านอื่น แรงงานที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือน ปริมาณหน่อไม้ไผ่รวกที่ใช้ในการแปรรูปทั้งหมดคือ 650 กิโลกรัม จะได้ผลิตภัณฑ์เป็น หน่อไม้ไผ่รวกต้ม 120 กิโลกรัม หน่อไม้ไผ่รวกอัดถุง 120 กิโลกรัม และหน่อไม้ไผ่รวกดอง 165 กิโลกรัม ผู้ประกอบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ 2 วิธี คือ จำหน่ายเอง และราษฎรจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งหน่อไม้ไผ่รวกต้มกับหน่อไม้ไผ่รวกอัดถุงจะจำหน่ายในราคา กิโลกรัมละ 30 – 40 บาท และหน่อไม้ไผ่รวกดอง จะจำหน่ายในราคาขวดละ 10 – 15 บาท

ราษฎรการยังไม่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในการเข้ามาส่งเสริมหรือฝึกอบรมการแปรรูปให้กับราษฎร

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของราษฎร พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา มีอาชีพเสริมเก็บหาของป่า และส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หรือเข้าร่วมฝึกอบรมหรือดูงานที่เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐควรจัดการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพื่อการค้าและป่าชุมชนให้กับราษฎร

2. การศึกษาการแปรรูปของป่าเพื่อการค้าของราษฎรบ้านเขาเขียว พบว่า ราษฎรมีการนำของป่ามาแปรรูปเพียงชนิดเดียว คือ หน่อไม้ไผ่รวก แต่ยังมีของป่าหลายชนิด เช่น เห็ดโคน มะขามป้อม หนอนตายอยาก ผักเสี้ยน ฯลฯ ที่สามารถนำมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ ซึ่งราษฎรไม่สามารถนำของป่าเหล่านี้มาแปรรูปได้ เนื่องจากขาดความรู้ในเรื่องการแปรรูปของป่า และด้านการตลาด ดังนั้น หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้ามาฝึกอบรมวิธีการแปรรูปของป่า การแนะนำบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคให้กับราษฎร และเข้ามาให้ความรู้เรื่องการตลาด ตลอดจนช่วยจัดหาตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการเสริมรายได้ให้กับครัวเรือนราษฎรหรือราษฎรที่ว่างงานในชุมชน

3. การศึกษาปริมาณการใช้ประโยชน์ของป่า เป็นการศึกษาถึงปริมาณการใช้ของป่าหรืออุปสงค์ของของป่า การศึกษาครั้งต่อไปหากมีการศึกษาถึงอุปทานของของป่า ก็สามารถนำมาหาความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์ด้านเก็บหาของป่าได้ และยังเป็น การอนุรักษ์ทรัพยากรในป่าชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

เกียรติสุดา ศรีสุข. 2552. ระเบียบวิธีวิจัย. โรงพิมพ์ครองช่าง, เชียงใหม่.

คณะกรรมการประสานงานองค์กรภาคเอกชนพัฒนาชนบท (กป.อพช.) ภาคอีสาน. 2539.

"การพัฒนาองค์การชุมชนขององค์กรพัฒนาเอกชนภาคอีสาน" NGOs: ทางเลือก
แห่งการเปลี่ยนแปลง. สำนักพิมพ์ ดี จำกัด, ขอนแก่น.

เจดณภางค์ ไชยเลิศ. 2548. การประเมินมูลค่าการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ลุ่มน้ำ: กรณีศึกษาลุ่มน้ำ
ห้วยทึม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐดนัย สันธินันท์. 2552. การศึกษามูลค่าการใช้ประโยชน์และความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียม:
กรณีศึกษาป่าประดู่กิ่งอ่อนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พยงค์ ฉัตรวิรุฬห์. 2543. กฎหมายว่าด้วยการป่าไม้. กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมและสังคมศาสตร์. สำนักงานทดสอบทาง
การศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

แพรวพรรณ นาคขุนทด, สุรินทร์ อ้นพรม, อัจลา รุ่งวงษ์, สุภาภรณ์ วรรณพรรณ, ระวี ถาวร,
ทนงศักดิ์ จันทร์ทอง และจารุวรรณ แก้วมหานิล. 2545. ป่าชุมชนเป็นป่าเศรษฐกิจ หรือ
ป่าอนุรักษ์, น.16 - 17. ใน เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์, บรรณาธิการ. ป่าชุมชน: สาระสำคัญและ
ประเด็น. ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ภัสรา เสถียรวัฒน์ชัย. 2550. การจัดการป่าชุมชนให้ยั่งยืนของบ้านทุ่งยาว ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มงคล ศรีอนันต์. 2545. การใช้ประโยชน์จากของป่าของครัวเรือนราษฎรในอำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยศ สวานอรุโนทัย. 2553. รายชื่อไม้ไผ่ชนิดต่างๆ ในประเทศไทย. แหล่งที่มา: <http://www.kasetporpeang.com/forums/index.php?topic=16936.0>, 9 กุมภาพันธ์ 2555.

วนิดา สุบรรณสินี. 2539. ของป่าในประเทศไทย. ส่วนวิจัยและพัฒนาผลผลิตป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

วีระวัฒน์ ฉินทกานันท์, บั๊วเรศ ประไซโย, ไพรัช เคนวิเศษ, เมธี รุ่งสว่าง, ถาวร วงศ์ประเสริฐ และ ชัยรัตน์ จงก้องเกียรติ. 2539. ของป่ากับเศรษฐกิจครัวเรือนของราษฎรบ้านโนนอำนวนย ตำบลนาตาล อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

ศิริหทัย แทนแก้ว. 2548. การใช้ประโยชน์และการจัดการป่าชุมชนโนนเขาใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศุภจิต มโนพิโมกข์. 2542. กรมพัฒนาที่ยั่งยืน: เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมกับการประเมินค่าผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยวิธีทางเศรษฐศาสตร์ (Sustainable Development : Environmental Economics and Economic Evaluation of Environmental Impact), น.112-134, ใน การประเมินค่าผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อภาคเมืองและภาคอุตสาหกรรม โดยวิธีทางเศรษฐศาสตร์ เอกสารประกอบการฝึกอบรม โครงการ THAIREM – 98 – 02.(เอกสารอัดสำเนา)

สุจิตรา จันทรวัดน์ และจิรพันธุ์ ปานเพชร, 2555. ประโยชน์ของไม้หวาย. แหล่งที่มา: <http://baskettree.gagto.com/?cid=156095>, 2 เมษายน 2556.

สันติ สุขสอาด, 2547. การตลาดผลิตภัณฑ์ป่าไม้. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

_____. 2549. การประเมินค่าป่าไม้. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เสน่ห์ จามริก. 2548. ย้อนรอย 4 นักคิด ทำไมต้องป่าชุมชน. แหล่งที่มา:

<http://board.palungjit.com>, 1 กันยายน 2554.

สำนักจัดการป่าชุมชน. 2553ก. การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน. กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

_____. 2553ข. ข้อมูลโครงการ ป่าชุมชนบ้านเขาเขียว ปี 2553. แหล่งที่มา:

http://web2.forest.go.th/community_extension/datapermit/vill_detail/project_detail.asp?prj_code=%277202080901%27, 2 กันยายน 2554.

สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้ และศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์. 2541.

โครงการประเมินคุณค่าทรัพยากรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ : กรณีศึกษาในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง. สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้ และศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี. 2554. ข้อมูลทั่วไป.

แหล่งที่มา: http://www.huakhao.com/01_khomun.html, 30 สิงหาคม 2554.

องุ่น ลิ่ววานิช, 2554. แผลง : แผลงที่สามารถกินได้. แหล่งที่มา: <http://www.thaikasetsart.com/>

แผลงแผลงที่สามารถกินได้, 2 เมษายน 2556.

อานนท์ ยอดญาติไทย. 2551. การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำมาสา

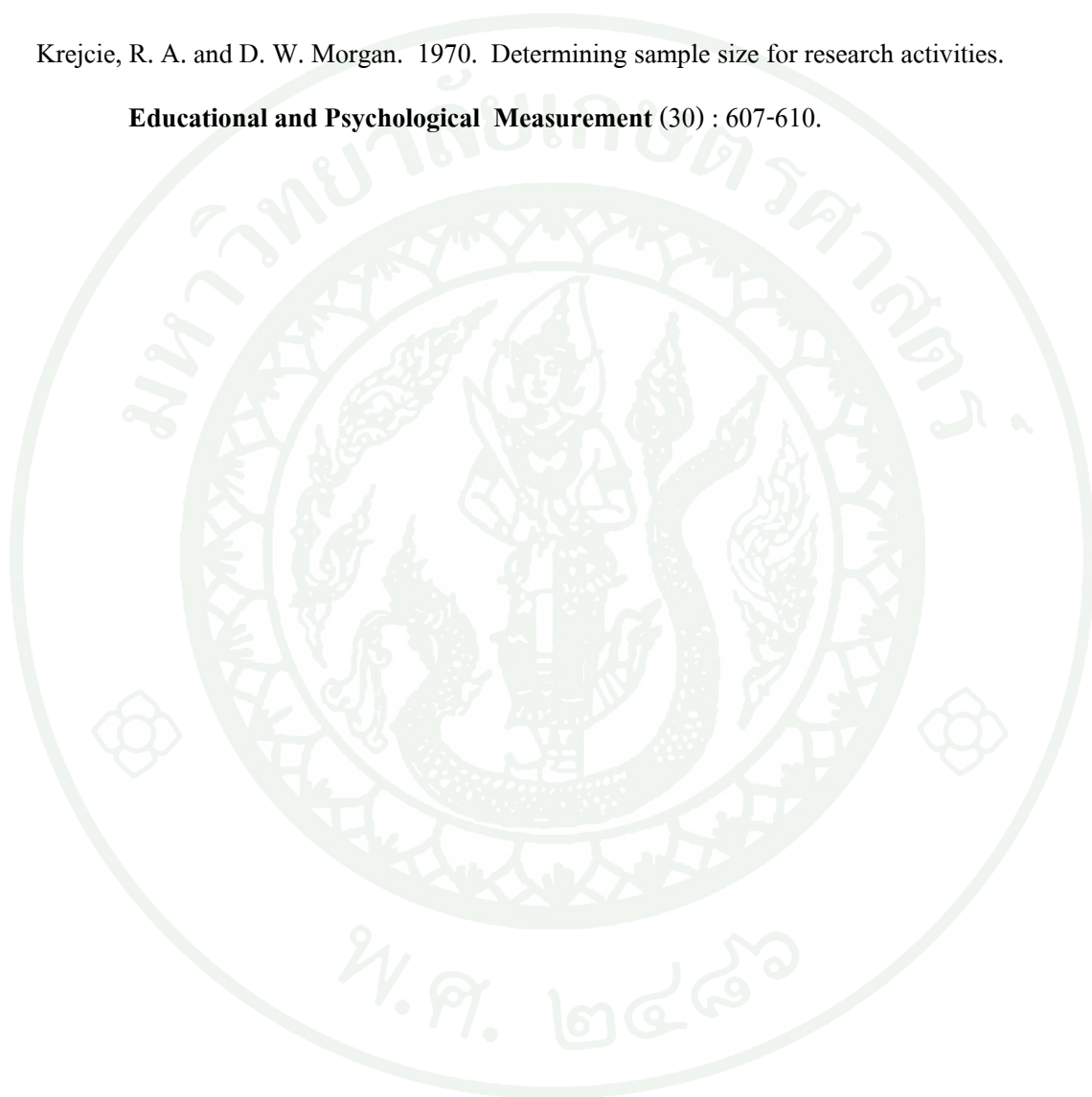
ตอนบน อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Jongema Yde. 2011. **List of edible insects of the world**. Available Source:

http://www.ent.wur.nl/wever/print/vrije_content.aspx?FRAMELESS=true&NRNOPEGUID=%76F7FB, February 11, 2012.

Krejcie, R. A. and D. W. Morgan. 1970. Determining sample size for research activities.

Educational and Psychological Measurement (30) : 607-610.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1

ประชาชนทั่วไป

เรื่อง มูลค่าการใช้ประโยชน์ของของป่า : กรณีศึกษา ป่าชุมชนบ้านเขาเขียว ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

โดย นางสาวเจนจิรา พวงมาลี นิสิตปริญญาโท สาขาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขอความกรุณาตอบคำถามตามที่ได้รับแจ้ง โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้รับ การสัมภาษณ์ไว้เป็นความลับ จึงขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

วันที่สัมภาษณ์.....

ผู้ให้ข้อมูล.....

บ้านเลขที่.....

ผู้สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. สถานภาพทางครอบครัว พ่อบ้าน แม่บ้าน
 สมาชิกในครัวเรือน (ระบุ.....)
4. ระดับการศึกษา
 ไม่ได้รับการศึกษา ชั้นประถมศึกษา (ชั้น ป.....)
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
 อนุปริญญา (ปวส.) ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี ระบุ.....
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน (รวมตัวท่าน)
 อายุน้อยกว่า 15 ปี ชาย.....คน หญิง.....คน
 อายุ 15 – 60 ปี ชาย.....คน หญิง.....คน
 อายุมากกว่า 60 ปี ชาย.....คน หญิง.....คน
6. สถานภาพทางสังคม/ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม
 ไม่มี มี (ถ้ามีโปรดระบุ สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการป่าชุมชน
 อื่นๆ ระบุ.....
7. อาชีพหลักในปัจจุบัน
 เกษตรกร (ระบุ.....) รับจ้าง (ระบุ.....)
 ข้าราชการ (ระบุ.....) พนักงานบริษัท
 ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 อื่นๆ ระบุ.....

7. อาชีพครองในปัจจุบัน

- ไม่มี
- มี ระบุ.....ช่วงเวลาที่ประกอบอาชีพ.....

8. รายได้ต่อปีของครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมารวมเป็นเงิน.....บาท

9. รายจ่ายต่อปีของครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมาเป็นเงิน.....บาท

10. สภาวะทางการเงินของท่านในรอบปีที่ผ่านมา

- รายได้พอดีกับรายจ่าย มีเงินออม
- มีหนี้สิน (ท่านกู้เงินมาจากที่ใด ระบุ.....)

11. ท่านถือครองที่ดินจำนวนทั้งสิ้น.....แปลง เป็นพื้นที่ทั้งหมด.....ไร่
จำแนกเป็น ที่อยู่อาศัยจำนวน.....ไร่ และที่ทำกิน.....ไร่

ที่ดินแปลงที่	รูปแบบการใช้ประโยชน์		ขนาดพื้นที่ (ไร่)	เอกสารสิทธิ์ (ระบุ)
	ที่อยู่อาศัย	ที่ทำกิน		

12. ที่ดินที่ท่านถือครองเพียงพอหรือไม่

- เพียงพอ
- ไม่เพียงพอ (ท่านต้องการเพิ่ม.....ไร่)

13. ความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว

ความเชื่อถือ	ใช่	ไม่ใช่
1. ท่านรู้สึกศรัทธา และได้พบปะกับกรรมการป่าชุมชนบ่อยๆ		
2. ท่านรู้สึกพอใจกับผลงานของคณะกรรมการป่าชุมชน		
3. ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน เพราะคณะกรรมการป่าชุมชนมีความน่าเชื่อถือ		
4. ท่านมีความมั่นใจในความรู้ ความสามารถของคณะกรรมการป่าชุมชน		
5. ราษฎรสามารถจัดการ ดูแล ป่าชุมชนได้เองโดยไม่ต้องอาศัยคณะกรรมการป่าชุมชน		
6. ท่านมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู บำรุง ดูแลรักษาป่าชุมชน เพราะได้รับการประชาสัมพันธ์จากคณะกรรมการป่าชุมชน		
7. คณะกรรมการป่าชุมชนมีความเอาจริง เอาจังกับ การบริหาร จัดการป่าชุมชนเป็นอย่างดี		
8. คณะกรรมการป่าชุมชนควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารจัดการ และอนุรักษ์ป่าชุมชน		
9. คณะกรรมการป่าชุมชนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมแก่สมาชิกชุมชนอย่างเสมอภาค		
10. ผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป่าชุมชนเป็นที่ยอมรับ ทำให้ราษฎรเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และอนุรักษ์ป่าชุมชน		

14. ท่านเคยเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้หรือไม่

ไม่เคย เพราะ.....

เคย โปรดระบุ.....

.....

15. ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว

รายการ	ใช่	ไม่ใช่
1. ป่าชุมชน คือ ป่าไม้ที่ประชาชนรักษาไว้เพื่อประโยชน์ของชุมชน		
2. การฟื้นฟูดูแลรักษาป่าชุมชนเป็นการอนุรักษ์ ดิน น้ำ และสัตว์ป่าด้วย		
3. หากคนในป่าชุมชนลักลอบตัดไม้หรือหาของป่าในเขตป่าชุมชนจะไม่มีกรณีโทษ		
4. การฟื้นฟูดูแลรักษาป่าชุมชนควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้น		
5. การดูแลรักษาป่าชุมชนที่ได้ผลดี คือ การให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าด้วย		
6. ผู้หญิง เด็ก และคนสูงอายุ ไม่ควรมีหน้าที่ในการฟื้นฟูดูแลรักษาป่าชุมชน		
7. ราษฎรไม่สามารถนำของหวงห้าม เช่น น้ำผึ้ง ออกจากป่าชุมชนก่อนได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชน		
8. ราษฎรในชุมชนสามารถเข้าไปจับจองพื้นที่ในเขตป่าชุมชนได้		
9. ห้ามตัดไม้ และแปรรูปไม้ทุกชนิดในเขตป่าชุมชนก่อนได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชน		
10. กฎระเบียบของป่าชุมชนควรถูกกำหนดขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ของรัฐเท่านั้น		

16. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ และกิจกรรมของป่าชุมชนบ้างหรือไม่

เคย จำนวน.....ครั้ง โดยมีแหล่งมาจาก.....

.....

ไม่เคย เพราะ.....

17. ท่านเคยเข้าร่วมการฝึกอบรม หรือดูงานที่หน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานต่างๆ จัดขึ้นเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้หรือไม่

เคย จำนวน.....ครั้ง

หัวข้อที่เข้าร่วมหรือดูงาน.....

.....

ไม่เคย เพราะ.....

18. ท่านคิดว่าปัญหาในการบริหารจัดการป่าชุมชนในหมู่บ้านของท่านคือ

1.....

2.....

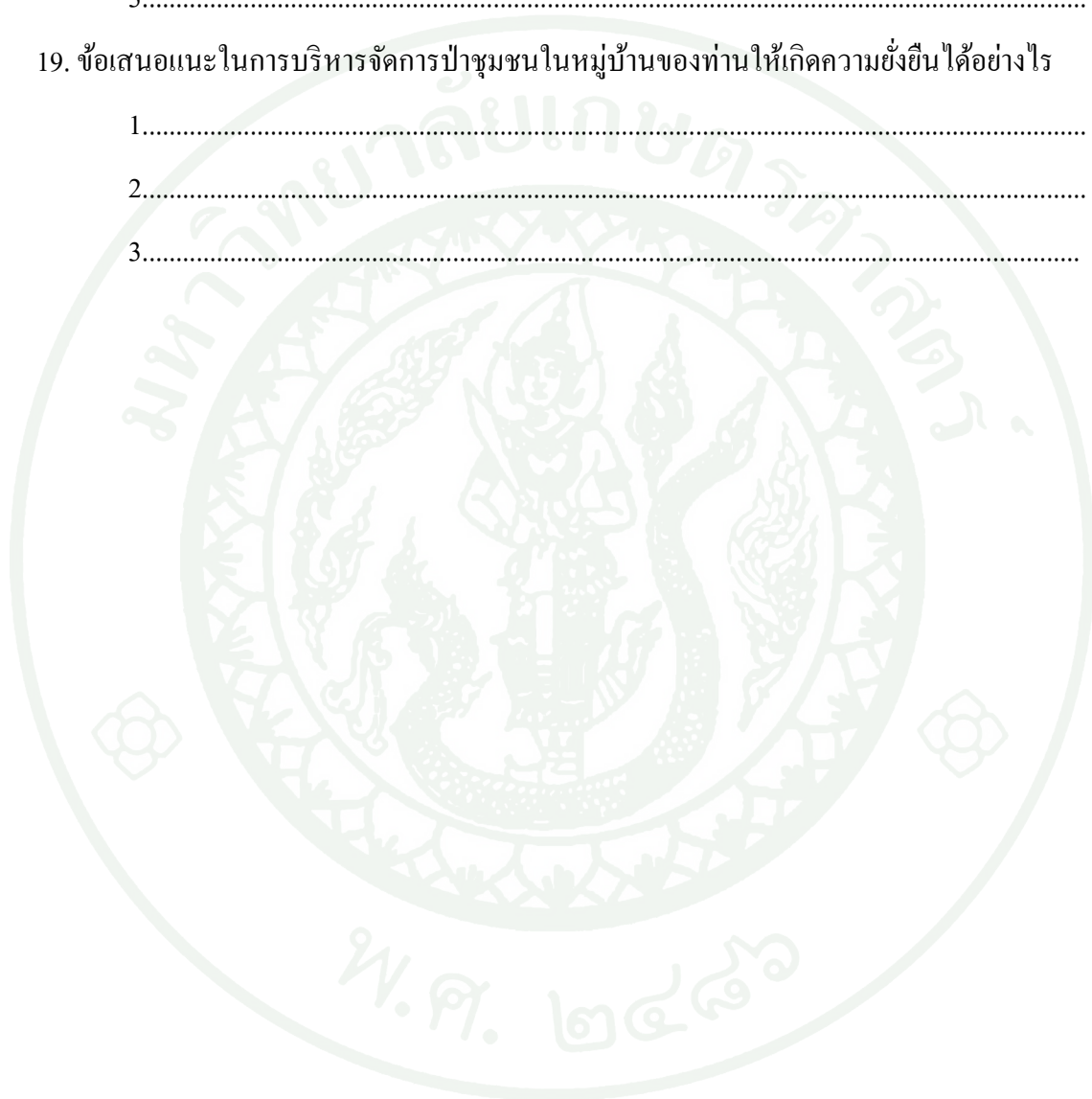
3.....

19. ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการป่าชุมชนในหมู่บ้านของท่านให้เกิดความยั่งยืนได้อย่างไร

1.....

2.....

3.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับของป่า (การเก็บหาของป่ามาใช้ประโยชน์)

1. ในรอบปีที่ผ่านมามีคนเคยเก็บหา “ไม้พิน” มาใช้ประโยชน์หรือไม่ เคย (โปรดระบุด้านล่าง) ไม่เคย เพราะ.....

ประเภท	เดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บ/ปี	ระยะเวลาที่เก็บหา/ครั้ง (ชม.)	ระยะทางจากบ้านถึงแหล่งเก็บหา (กม.)	ปริมาณที่เก็บหาได้/ครั้ง (หน่วย)	ปริมาณที่เก็บหาได้ในรอบปี (หน่วย)	ปริมาณที่ใช้ในครัวเรือน (หน่วย)	ปริมาณที่จำหน่าย (หน่วย)	แหล่งจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท/หน่วย)	หมายเหตุ
1.....												
2.....												

ปริมาณไม้พินที่เก็บหาได้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้น.....% ลดลง.....% ไม่เปลี่ยนแปลง

สาเหตุ.....

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือต่อครั้ง	จำนวนที่ใช้จนทั้งหมด (ชิ้น/ปี)	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (บาท/ปี)
1.....						
2.....						
5.แรงงานในครัวเรือน	ชาย.....คน	หญิง.....คน				
6.จ้างแรงงานในหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
7.จ้างแรงงานนอกหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
8.ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร				

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

2. ในรอบปีที่ผ่านมามีท่านเคยเก็บหา “ไม้ไฟ” มาใช้ประโยชน์หรือไม่ เคย (โปรดระบุด้านล่าง) ไม่เคย เพราะ.....

ประเภท	เดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บ/ปี	ระยะเวลาที่เก็บหา/ครั้ง (ชม.)	ระยะทางจากบ้านถึงแหล่งเก็บหา (กม.)	ปริมาณที่เก็บหาได้/ครั้ง (หน่วย)	ปริมาณที่เก็บหาได้ในรอบปี (หน่วย)	ปริมาณที่ใช้ในครัวเรือน (หน่วย)	ปริมาณที่จำหน่าย (หน่วย)	แหล่งจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท/หน่วย)	หมายเหตุ
1.....												
2.....												

ปริมาณไม้ฟืนที่เก็บหาได้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้น.....% ลดลง.....% ไม่เปลี่ยนแปลง

สาเหตุ.....

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือต่อครั้ง	จำนวนที่ใช้งานทั้งหมด (ชิ้น/ปี)	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (บาท/ปี)
1.....						
2.....						
5.แรงงานในครัวเรือน	ชาย.....คน	หญิง.....คน				
6.จ้างแรงงานในหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
7.จ้างแรงงานนอกหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
8.ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร				

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

3. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยเก็บหา “หน่อไม้” มาใช้ประโยชน์หรือไม่ เคย (โปรดระบุด้านล่าง) ไม่เคย เพราะ.....

ประเภท	เดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บ/ปี	ระยะเวลาที่เก็บหา/ครั้ง (ชม.)	ระยะทางจากบ้านถึงแหล่งเก็บหา (กม.)	ปริมาณที่เก็บหาได้/ครั้ง (หน่วย)	ปริมาณที่เก็บหาได้ในรอบปี (หน่วย)	ปริมาณที่ใช้ในครัวเรือน (หน่วย)	ปริมาณที่จำหน่าย (หน่วย)	แหล่งจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท/หน่วย)	หมายเหตุ
1.....												
2.....												
ปริมาณไม้พื้นที่เก็บหาได้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ☐ เพิ่มขึ้น.....% ☐ ลดลง.....% ☐ ไม่เปลี่ยนแปลง												
สาเหตุ.....												
อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือต่อครั้ง	จำนวนที่ใช้งานทั้งหมด (ชิ้น/ปี)	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (บาท/ปี)						
1.....												
2.....												
5.แรงงานในครัวเรือน	ชาย.....คน	หญิง.....คน										
6.จ้างแรงงานในหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน									
7.จ้างแรงงานนอกหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน									
8.ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร										

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

4. ในรอบปีที่ผ่านมามีท่านเคยเก็บหา “ผลไม้ป่า” มาใช้ประโยชน์หรือไม่ เคย (โปรดระบุด้านล่าง) ไม่เคย เพราะ.....

ประเภท	เดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บ/ปี	ระยะเวลาที่เก็บหา/ครั้ง (ชม.)	ระยะทางจากบ้านถึงแหล่งเก็บหา (กม.)	ปริมาณที่เก็บหาได้/ครั้ง (หน่วย)	ปริมาณที่เก็บหาได้ในรอบปี (หน่วย)	ปริมาณที่ใช้ในครัวเรือน (หน่วย)	ปริมาณที่จำหน่าย (หน่วย)	แหล่งจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท/หน่วย)	หมายเหตุ
1.....												
2.....												

ปริมาณไม้พื้ที่เก็บหาได้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้น.....% ลดลง.....% ไม่เปลี่ยนแปลง

สาเหตุ.....

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือต่อครั้ง	จำนวนที่ใช้งานทั้งหมด (ชิ้น/ปี)	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (บาท/ปี)
1.....						
2.....						
5.แรงงานในครัวเรือน	ชาย.....คน	หญิง.....คน				
6.จ้างแรงงานในหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
7.จ้างแรงงานนอกหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
8.ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร				

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

5. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยเก็บหา “พืชผักป่า” มาใช้ประโยชน์หรือไม่

เคย (โปรดระบุด้านล่าง)

ไม่เคย เพราะ.....

ประเภท	เดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บ/ปี	ระยะเวลาที่เก็บหา/ครั้ง (ชม.)	ระยะทางจากบ้านถึงแหล่งเก็บหา (กม.)	ปริมาณที่เก็บหาได้/ครั้ง (หน่วย)	ปริมาณที่เก็บหาได้ในรอบปี (หน่วย)	ปริมาณที่ใช้ในครัวเรือน (หน่วย)	ปริมาณที่จำหน่าย (หน่วย)	แหล่งจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท/หน่วย)	หมายเหตุ
1.....												
2.....												

ปริมาณไม้พื้ที่เก็บหาได้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้น.....% ลดลง.....% ไม่เปลี่ยนแปลง

สาเหตุ.....

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือต่อครั้ง	จำนวนที่ใช้งานทั้งหมด (ชิ้น/ปี)	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (บาท/ปี)
1.....						
2.....						
5.แรงงานในครัวเรือน	ชาย.....คน	หญิง.....คน				
6.จ้างแรงงานในหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
7.จ้างแรงงานนอกหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
8.ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร				

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

6. ในรอบปีที่ผ่านมามีท่านเคยเก็บหา “เห็ด” มาใช้ประโยชน์หรือไม่ เคย (โปรดระบุด้านล่าง) ไม่เคย เพราะ.....

ประเภท	เดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บ/ปี	ระยะเวลาที่เก็บหา/ครั้ง (ชม.)	ระยะทางจากบ้านถึงแหล่งเก็บหา (กม.)	ปริมาณที่เก็บหาได้/ครั้ง (หน่วย)	ปริมาณที่เก็บหาได้ในรอบปี (หน่วย)	ปริมาณที่ใช้ในครัวเรือน (หน่วย)	ปริมาณที่จำหน่าย (หน่วย)	แหล่งจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท/หน่วย)	หมายเหตุ
1.....												
2.....												

ปริมาณไม้ฟืนที่เก็บหาได้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้น.....% ลดลง.....% ไม่เปลี่ยนแปลง

สาเหตุ.....

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือต่อครั้ง	จำนวนที่ใช้งานทั้งหมด (ชิ้น/ปี)	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (บาท/ปี)
1.....						
2.....						
5.แรงงานในครัวเรือน	ชาย.....คน	หญิง.....คน				
6.จ้างแรงงานในหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
7.จ้างแรงงานนอกหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
8.ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร				

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

7. ในรอบปีที่ผ่านมามีท่านเคยเก็บหา “พืชกินหัว” มาใช้ประโยชน์หรือไม่

เคย (โปรดระบุด้านล่าง)

ไม่เคย เพราะ.....

ประเภท	เดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บ/ปี	ระยะเวลาที่เก็บหา/ครั้ง (ชม.)	ระยะทางจากบ้านถึงแหล่งเก็บหา (กม.)	ปริมาณที่เก็บหาได้/ครั้ง (หน่วย)	ปริมาณที่เก็บหาได้ในรอบปี (หน่วย)	ปริมาณที่ใช้ในครัวเรือน (หน่วย)	ปริมาณที่จำหน่าย (หน่วย)	แหล่งจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท/หน่วย)	หมายเหตุ
1.....												
2.....												

ปริมาณไม้พื้ที่เก็บหาได้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้น.....% ลดลง.....% ไม่เปลี่ยนแปลง

สาเหตุ.....

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือต่อครั้ง	จำนวนที่ใช้งานทั้งหมด (ชิ้น/ปี)	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (บาท/ปี)
1.....						
2.....						
5.แรงงานในครัวเรือน	ชาย.....คน	หญิง.....คน				
6.จ้างแรงงานในหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
7.จ้างแรงงานนอกหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
8.ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร				

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

8. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยเก็บหา “แมลงและผลผลิตจากแมลง” มาใช้ประโยชน์หรือไม่ เคย (โปรดระบุด้านล่าง) ไม่เคย เพราะ.....

ประเภท	เดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บ/ปี	ระยะเวลาที่เก็บหา/ครั้ง (ชม.)	ระยะทางจากบ้านถึงแหล่งเก็บหา (กม.)	ปริมาณที่เก็บหาได้/ครั้ง (หน่วย)	ปริมาณที่เก็บหาได้ในรอบปี (หน่วย)	ปริมาณที่ใช้ในครัวเรือน (หน่วย)	ปริมาณที่จำหน่าย (หน่วย)	แหล่งจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท/หน่วย)	หมายเหตุ
1.....												
2.....												

ปริมาณไม้ฟืนที่เก็บหาได้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้น.....% ลดลง.....% ไม่เปลี่ยนแปลง

สาเหตุ.....

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือต่อครั้ง	จำนวนที่ใช้จนทั้งหมด (ชิ้น/ปี)	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (บาท/ปี)
1.....						
2.....						
5.แรงงานในครัวเรือน	ชาย.....คน	หญิง.....คน				
6.จ้างแรงงานในหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
7.จ้างแรงงานนอกหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน			
8.ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร				

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

9. ในรอบปีที่ผ่านมามีท่านเคยเก็บหา “สมุนไพร” มาใช้ประโยชน์หรือไม่

เคย (โปรดระบุด้านล่าง)

ไม่เคย เพราะ.....

ประเภท	เดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บ/ปี	ระยะเวลาที่เก็บหา/ครั้ง (ชม.)	ระยะทางจากบ้านถึงแหล่งเก็บหา (กม.)	ปริมาณที่เก็บหาได้/ครั้ง (หน่วย)	ปริมาณที่เก็บหาได้ในรอบปี (หน่วย)	ปริมาณที่ใช้ในครัวเรือน (หน่วย)	ปริมาณที่จำหน่าย (หน่วย)	แหล่งจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท/หน่วย)	หมายเหตุ
1.....												
2.....												
ปริมาณไม้พื้นที่เก็บหาได้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ☐ เพิ่มขึ้น.....% ☐ ลดลง.....% ☐ ไม่เปลี่ยนแปลง												
สาเหตุ.....												
อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือต่อครั้ง	จำนวนที่ใช้งานทั้งหมด (ชิ้น/ปี)	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (บาท/ปี)						
1.....												
2.....												
5.แรงงานในครัวเรือน	ชาย.....คน	หญิง.....คน										
6.จ้างแรงงานในหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน									
7.จ้างแรงงานนอกหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน									
8.ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร										

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

10. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยเก็บหา “อื่นๆ”

ประเภท	เดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บ/ปี	ระยะเวลาที่เก็บหา/ครั้ง (ชม.)	ระยะทางจากบ้านถึงแหล่งเก็บหา (กม.)	ปริมาณที่เก็บหาได้/ครั้ง (หน่วย)	ปริมาณที่เก็บหาได้ในรอบปี (หน่วย)	ปริมาณที่ใช้ในครัวเรือน (หน่วย)	ปริมาณที่จำหน่าย (หน่วย)	แหล่งจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท/หน่วย)	หมายเหตุ
1.....												
2.....												
ปริมาณไม้ฟืนที่เก็บหาได้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ☐ เพิ่มขึ้น.....% ☐ ลดลง.....% ☐ ไม่เปลี่ยนแปลง												
สาเหตุ.....												
อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บหา	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือต่อครั้ง	จำนวนที่ใช้งานทั้งหมด (ชิ้น/ปี)	ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (บาท/ปี)						
1.....												
2.....												
5.แรงงานในครัวเรือน	ชาย.....คน	หญิง.....คน										
6.จ้างแรงงานในหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน									
7.จ้างแรงงานนอกหมู่บ้าน	ชาย.....คน	หญิง.....คน	ค่าจ้าง.....คน/บาท/วัน									
8.ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร										

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2

การแปรรูปของป่า

โครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง มูลค่าการใช้ประโยชน์ของของป่า

: กรณีศึกษา ป่าชุมชนบ้านเขาเขียว ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัด
สุพรรณบุรี

โดย นางสาวเจนจิรา พวงมาลี นิสิตปริญญาโท สาขาการจัดการทรัพยากรป่า
ไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขอความกรุณาตอบคำถามตามที่ได้รับแจ้ง โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้รับ
การสัมภาษณ์ไว้เป็นความลับ จึงขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

วันที่สัมภาษณ์.....

ผู้ให้ข้อมูล.....

บ้านเลขที่.....

ผู้สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการแปรรูปของป่า

1. ชื่อสถานประกอบการ.....
2. ที่ตั้ง.....
3. เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. หรือ จำนวน.....ปี
4. ลักษณะการประกอบกิจการ ในครัวเรือน รวมกลุ่มสมาชิกในชุมชน
 อื่นๆ (ระบุ.....)
5. เงินลงทุนเริ่มต้นที่ใช้.....บาท
6. ชนิดของป่าที่ได้จากป่าชุมชนที่นำมาเป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ มีดังนี้

ชนิดของป่า	ชนิดผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้
1.....	
2.....	
3.....	
4.....	
5.....	

7. ของป่าที่นำมาแปรรูปจากป่าชุมชนมีเพียงพอกับความต้องการหรือไม่
 เพียงพอ
โปรดระบุชนิด.....
 ไม่เพียงพอ
โปรดระบุชนิด.....
สาเหตุและแหล่งวัตถุดิบที่หามาเพิ่ม.....
โดยวิธีใด.....
8. ท่านเรียนรู้วิธีการแปรรูปของป่ามาจากแหล่งใด และด้วยวิธีการใด (โปรดระบุ).....
.....
9. ท่านเคยได้รับการส่งเสริมฝึกอบรมวิธีการแปรรูปจากหน่วยงานของรัฐ/เอกชน หรือไม่
 ไม่เคย เพราะ.....
 เคย โปรดระบุ.....

10. ท่านเคยได้รับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ เกี่ยวกับการแปรรูปของป่าจากหน่วยงานของรัฐ/
เอกชน หรือไม่

- ไม่เคย เพราะ.....
- เคย โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการแปรรูปของป่าเป็นผลิตภัณฑ์

1. ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ (หน่วย/ปี)	ราคา (บาท/หน่วย)	แหล่งที่มาของวัตถุดิบ						จำนวน ผลิตภัณฑ์ที่ผลิต ได้ (หน่วย/ปี)
			ป่าชุมชน			นอกป่าชุมชน			
			เก็บเอง (หน่วย)	ซื้อ (หน่วย)	ราคา (บาท/ หน่วย)	เก็บเอง (หน่วย)	ซื้อ (หน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	
1.....									
2.....									
3.....									
4.....									
5.....									

ปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ในการแปรรูปเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้น.....% ลดลง.....% ไม่เปลี่ยนแปลง

สาเหตุ.....

ปริมาณความต้องการวัตถุดิบที่ใช้ในการแปรรูปในช่วง 5 ปี ถัดไป เพิ่มขึ้น.....% ลดลง.....% ไม่เปลี่ยนแปลง

สาเหตุ.....

ปัญหาการแปรรูปที่พบและแนวทางการแก้ไข

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

2. ขั้นตอนการแปรรูปวัตถุดิบ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการแปรรูป.....

อุปกรณ์ที่ใช้ในการแปรรูป	จำนวน (ระบุหน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการใช้งาน (ปี)	มูลค่าเศษเหลือ/หน่วย (ชิ้น)	ค่าสึกหรอทั้งหมด (บาท/ปี)
1.....					
2.....					
3.....					
4.....					
5.....					
7. ค่าเชื้อเพลิงลิตร/วันบาท/ลิตร			

ปัญหาอุปกรณ์ที่พบและแนวทางการแก้ไข

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

4. จำนวนแรงงานที่ใช้ทั้งหมด.....คน แบ่งเป็น

ชนิดแรงงาน	เวลาการทำงาน		ลักษณะแรงงาน				หมายเหตุ
	สัปดาห์ละ (วัน)	วันละ (ชั่วโมง)	ชาย (คน)	ค่าจ้าง (บาท)	หญิง (คน)	ค่าจ้าง (บาท)	
ในครัวเรือน							
ในหมู่บ้าน							
นอกหมู่บ้าน							

ปัญหาแรงงานที่พบและแนวทางการแก้ไข

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

5. การจัดจำหน่ายสินค้า

ชนิดของสินค้า	จำหน่ายผลิตภัณฑ์									หมายเหตุ
	วิธีจำหน่าย*	ในชุมชน (%)	ราคา (บาท)	วิธีจำหน่าย*	นอกชุมชน (ในจังหวัดเดียวกัน) (%)	ราคา (บาท)	วิธีจำหน่าย*	อื่นๆ (จังหวัดอื่นๆ) (%)	ราคา (บาท)	
1.....										
2.....										
3.....										
4.....										
5.....										

* 1. จำหน่ายเอง 2. พ่อค้าคนกลางมารับซื้อ 3. นำส่งตัวแทนจำหน่าย

ปัญหาการตลาดที่พบและแนวทางการแก้ไข

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

6. ท่านมีความต้องการความช่วยเหลือทางด้านการตลาด จากหน่วยงานของรัฐหรือไม่ (โปรดระบุ)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

ตารางผนวกที่ ข1 คะแนนการทดสอบความเชื่อถือนิเทศศาสตร์ของคณะกรรมการปทุมชน

รายชื่ คนที่	ความเชื่อถือนิเทศศาสตร์ของคณะกรรมการปทุมชน (ข้อที่)										คะแนน
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	9
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
3	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	9
4	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	7
5	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	8
6	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	9
7	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	5
8	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	7
9	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	8
10	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	5
11	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	9
12	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	4
13	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	6
14	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	7
15	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	9
16	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	7
17	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	7
18	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	8
19	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	5
20	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	8
21	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	8
22	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	5
23	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	9
24	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	8

ตารางผนวกที่ ข1 (ต่อ)

รายฎร คนที่	ความเชื่อถือในบทบาทของคณะกรรมการป่าชุมชน (ข้อที่)										คะแนน
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
25	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	7
26	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	9
27	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	7
28	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	6
29	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	8
30	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	7
p	0.97	1	0.37	0.70	0.03	1	0.70	1	1	0.60	
q	0.03	0	0.63	0.30	0.97	0	0.30	0	0	0.40	
pq	0.03	0	0.23	0.21	0.03	0	0.21	0	0	0.24	

หมายเหตุ

1 แทนคำตอบ “ใช่” ของรายฎร

0 แทนคำตอบ “ไม่ใช่” ของรายฎร

ตารางผนวกที่ ข2 คะแนนการทดสอบความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน

รายชื่ คนที่	ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน (ข้อที่)										คะแนน
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
2	1	1	0	0	1	0	1	1	1	0	6
3	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	7
4	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
5	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
6	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
7	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
8	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
9	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
10	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
11	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
12	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
13	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	9
14	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
15	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
16	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
17	1	1	0	0	1	0	1	0	1	1	5
18	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	9
19	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
20	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
21	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	9
22	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	9
23	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
24	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
25	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
26	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5

ตารางผนวกที่ ข2 (ต่อ)

รายกรณี คนที่	ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน (ข้อที่)										คะแนน
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
27	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
28	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
29	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
30	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
p	1	1	0.13	0.13	1	0.17	1	0.07	1	0.13	
q	0	0	0.87	0.87	0	0.83	0	0.93	0	0.87	
pq	0	0	0.11	0.11	0	0.14	0	0.07	0	0.11	

หมายเหตุ 1 แทนคำตอบ “ใช่” ของรายกรณี
0 แทนคำตอบ “ไม่ใช่” ของรายกรณี

ใช้สูตร KR-20 ในการทดสอบความเชื่อมั่น

สูตร

$$r_u = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_i^2} \right\}$$

เมื่อ

r_u คือ ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p คือ สัดส่วนของนักศึกษาที่ทำถูกในข้อหนึ่ง ๆ

q คือ สัดส่วนของนักศึกษาที่ผิดในข้อหนึ่ง ๆ

$\sum pq$ คือ ผลรวมของผลคูณของค่าสัดส่วนของนักศึกษาที่ทำถูกในข้อหนึ่ง ๆ
กับสัดส่วนของนักศึกษาที่ผิดในข้อหนึ่ง ๆ

S_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

จากสูตร

$$S_r^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ X คือ คะแนนของราษฎร

จากตารางภาคผนวกที่ ข1 เมื่อนำไปแทนค่าในสูตร พบว่า ความเชื่อถือในบทบาทของ คณะกรรมการป่าชุมชน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9 แสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดี

จากตารางภาคผนวกที่ ข2 เมื่อนำไปแทนค่าในสูตร พบว่า ความความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9 แสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดี

ตารางผนวกที่ ข3 ชนิดและชื่อวิทยาศาสตร์ของ ของป่า บริเวณป่าชุมชนบ้านเขาเขียว

ชนิดของป่า	ชื่อวิทยาศาสตร์
1. กระถิน	<i>Leucaena leucocephala</i> (Lamk.) de Wit
2. สะแก	<i>Combretum quadrangulare</i> Kurz.
3. มะกล่ำ	<i>Adenanthera pavonina</i> Linn.
4. มะขามเทศ	<i>Pithecellobium dulce</i> (Roxb.) Benth.
5. สะเดา	<i>Azadirachta indica</i> A. Juss. var. <i>siamensis</i> Valetton
6. ไร่รวก	<i>Thyrsostachys siamensis</i> Gamble
7. ไร่สีสุก	<i>Bambusa blumeana</i> Schult.f.
8. ชำมะเลียง	<i>Lepisanthes fruticosa</i> (Roxb.) Leenh.
9. มะกอก	<i>Spondias pinnata</i> Kurz.
10. มะกั๊ก	<i>Spondias bipinnata</i> Airy Shaw & Forman
11. มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> Linn.
12. หนามเหยี่ยว	<i>Zizyphus oenoplia</i> (L.) Mill. var. <i>oenoplia</i>
13. ขี้เหล็ก	<i>Senna siamea</i> (Lam.) Irwin & Barneby
14. ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels
15. ดอกสลิด	<i>Telosma minor</i> Craib
16. ผักเสี้ยน	<i>Cleome gynandra</i> Linn.
17. ผักเปราะ	<i>Kaempferia marginata</i> Carey
18. ผักอีหนู	<i>Adenia viridiflora</i> Craib
19. เห็ดโคน	<i>ermitomyces robustus</i> (Beeli) Heim
20. มัันนาก	<i>Dioscorea bermanica</i> Prain & Burkill.
21. จักจั่น	<i>Meimuna opalifera</i> Walker, <i>Pompania</i> sp.
22. ต้นวงช้าง	<i>Heliotropium indicum</i> Linn.

ตารางผนวกที่ ข3 (ต่อ)

ชนิดของป่า	ชื่อวิทยาศาสตร์
23. ต้นโทงเทง	<i>Physalis angulata</i> Linn.
24. ต้นหนอนตายยาก	<i>Stemona collinsae</i> Craib.

ตารางผนวกที่ ข4 ชนิดของป่าที่มีการเก็บหาลักษณะการขยายและราคาขาย

ชนิดของป่า	ลักษณะการขยาย	ราคาขาย (บาท)*	มูลค่าทั้งหมด (บาท)
1. ไม้พุ่ม			
1.1 ไม้กระถิน	ขายเป็นลูกบาศก์เมตร	900	108
1.2 ไม้สะแก	ขายเป็นลูกบาศก์เมตร	900	1,026
1.3 ไม้มะกล่ำ	ขายเป็นลูกบาศก์เมตร	900	270
1.4 ไม้มะขามเทศ	ขายเป็นลูกบาศก์เมตร	900	4,536
1.5 ไม้สะเดา	ขายเป็นลูกบาศก์เมตร	900	2,340
1.6 ไม้ต่างๆ	ขายเป็นลูกบาศก์เมตร	900	8,640
2. ไม้ไผ่			
2.1 ไผ่สีสุก	ขายเป็นลำ	20	4,720
2.2 ไผ่รวก	ขายเป็นลำ	10	370
3. หน่อไม้			
3.1 หน่อไม้ไผ่รวก	ขายเป็นกิโลกรัม	15	193,395
3.2 หน่อไม้ไผ่สีสุก	ขายเป็นกิโลกรัม	25	775
4. ผลไม้ป่า			
4.1 มะกอก	ขายเป็นกิโลกรัม	20	1,580
4.2 มะกัก	ขายเป็นกิโลกรัม	5	190
4.3 มะขามป้อม	ขายเป็นกิโลกรัม	120	1,200

ตารางผนวกที่ ข4 (ต่อ)

ชนิดของป่า	ลักษณะการขาย	ราคาขาย (บาท)*	มูลค่าทั้งหมด (บาท)
4.4 หนามเหยี่ยว	ขายเป็นกิโลกรัม	5	18.5
4.5 ชำมะเลียง	-	0	0
5. พืชผักป่า			
5.1 จี่เหล็ก	ขายเป็นกิโลกรัม	30	8,955
5.2 ย่านาง	ขายเป็นกิโลกรัม	25	5,395
5.3 สะเดา	ขายเป็นกิโลกรัม	100	10,700
5.4 ยอดมะกอก	ขายเป็นกิโลกรัม	30	1,251
5.5 ดอกสลิด	ขายเป็นกิโลกรัม	150	3,615
5.6 ผักเสี้ยน	ขายเป็นกิโลกรัม	50	450
5.7 ผักเปราะ	ขายเป็นกิโลกรัม	20	160
5.8 ผักอีหนู	ขายเป็นกิโลกรัม	350	1,925
6. เห็ด			
6.1 เห็ดโคน	ขายเป็นกิโลกรัม	400	281,240
6.2 เห็ดรวก	ขายเป็นกิโลกรัม	100	2,810
6.3 เห็ดโคนเล็ก	ขายเป็นกิโลกรัม	100	1,000
7. พืชกินหัว			
7.1 มั่นนง	ขายเป็นกิโลกรัม	100	400
8. แมลงและผลผลิตจากแมลง			
8.1 จักจั่น	ขายเป็นกิโลกรัม	100	30
8.2 น้ำผึ้ง	ขายเป็นขวด	250	29,500
9. สมุนไพร			
9.1 ต้นงวงช้าง	ขายเป็นกิโลกรัม	100	25,900
9.2 ต้นโทองเทง	ขายเป็นกิโลกรัม	50	4,000

ตารางผนวกที่ ข4 (ต่อ)

ชนิดของป่า	ลักษณะการขาย	ราคาขาย (บาท)*	มูลค่าทั้งหมด (บาท)
9.3 ต้นหนอนตายยาก	ขายเป็นกิโลกรัม	50	3,800

หมายเหตุ * ราคาขายดังกล่าวเป็นราคาที่มีการซื้อขายของป่าของชุมชนบ้านเขาเขียว ในปี พ.ศ.2554

ตารางผนวกที่ ข5 ชนิดของป่า และรูปแบบการแปรรูปของป่าเป็นผลิตภัณฑ์

ชนิดของป่า	รูปแบบการแปรรูป	ปริมาณที่ใช้ (กก.)	ผลิตภัณฑ์ที่ได้ (กก.)*	ลักษณะการขาย	ราคาขาย (บาท)
หน่อไม้ไผ่รวก	หน่อไม้ต้ม	200	120	ขายเป็นกิโลกรัม	30-40
หน่อไม้ไผ่รวก	หน่อไม้อัดถุง	200	120	ขายเป็นกิโลกรัม	30-40
หน่อไม้ไผ่รวก	หน่อไม้ดอง	250	165	ขายเป็นขวด**	10-15

หมายเหตุ * ผลิตภัณฑ์ที่ได้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำการปอกเปลือกออก แล้วนำแปรรูปเรียบร้อยแล้ว

** ขวดที่ราษฎรบ้านเขาเขียวใช้บรรจุผลิตภัณฑ์เป็นขวดพลาสติกขนาด 0.5 ลิตร

ภาพผนวกที่ ข1 หน่อไม้ไผ่รวกต้ม

ภาพผนวกที่ ข2 หน่อไม้ไผ่รวกต้มใส่ถุงๆละ 1 กิโลกรัม

ภาพผนวกที่ ข3 หน่อไม้ไผ่รวกอัดถุง

ภาพผนวกที่ ข4 หน่อไม้ไผ่รวกคอง

ภาพผนวกที่ ๖5 หน่อไม้ไผ่รวกคองอัดใส่ขวด

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ	นางสาวเจนจิรา พวงมาลี
เกิดวันที่	14 มีนาคม 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการศึกษา	วท.บ. (พีชศาสตร์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	-

